Doğan Kardeş

Ocak 1959 ★ 100 Kuruş

Mehmet Ali & Akşamettin

HOP HOP TAVŞAN

Doğan Kardeş
ÇOCUK DERGİSİ

Kuruluşu : 23 Nisan 1945

•

Sayı : 478 _ Ocak 1959
Fiatı : 100 kuruş

•

Her ayın başında çıkar aylık çocuk dergisi ★ Sahibi : Kâzım Taşkent ★ Yazı işlerini fiilen idare eden : Şükrü Enis Regü ★ Yazı işleri bürosu : Galata, Kuledibi, İlk Belediye Caddesi, Küçük Hendek Sokağı No. 27, Kat 1 ★ Mektup adresi : Posta Kutusu : 217 - Beyoğlu ★ Telefon : 44 74 36 - 44 05 39 ★ Abone, posta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler Divanyolu Klotfarer Cadesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır ★ Yayınevi telefonu : 27 34 54 ★ Abone şartları : Yıllık 12 lira, altı aylık 6 lira ★ Yurt dışı iki misli ★ Adres değişikliği için 50 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir ★ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ★ Basıldığı yer : Doğan Kardeş Yayınları A. Ş. Basımevi - İstanbul.

☆

Doğan Kardeş Dergisi

ve

kitapları

Yapı ve Kredi Bankasının kültür hizmetlerinden biridir.

Yeni Yıla Girerken Kardeşlerimizden Ricalarımız!

Yeni yılın bütün kardeşlerimiz için uğurlu, hayırlı ve başarılı olmasını dileriz. Bu sayımızla 14 üncü cildimizi de tamamlamış bulunuyoruz.

1959 yılına girerken ve 15 inci cildimize başlarken kardeşlerimizden bazı ricalarda bulunacağız :

1) «Doğan Kardeş memleketimizin en yaşlı çocuk dergisidir. Böyle, 14 yıl, devamlı olarak çıkan başka hiçbir Türk çocuk dergisi yoktur. Onun için şimdi Doğan Kardeş'i okuyarak yetişmiş ve henüz okumakta olan ve sayısı on binleri bulan büyük bir «Doğan Kardeş ailesi» vardır.

Kardeşlerimizin çoğu şimdi büyümüşler, her biri bir mesleğe girerek hayatlarını kazanmağa başlamışlar, hattâ çoluk çocuk sahibi bile olmuşlardır. Tanıdıklarınız arasında böyle küçükken «Doğan Kardeş» i okumuş ve şimdi bir meslek sahibi veya ana-baba olmuş kimseler varsa, lûtfen bize onların isim ve adreslerini bildiriniz.

2) Doğan Kardeş'in okuyucular ailesini çoğaltmak için lûtfen bize yeni yeni aboneler bulmağa çalışınız. Her Doğan Kardeş okuyucusu, çok değil, yalnız b i r t e k y e n i abone bulsa, abone sayımız derhal bir misli artıverir. Bir tek yeni abone bulmak güç bir iş mi? Unutmayınız ki, Doğan Kardeş'in abonesi 12 lira yerine 6 liradır. Yapı ve Kredi Bankası Türk çocuklarına bir hizmet olmak üzere aradaki fiyat farkını ödemek fedakârlığına katlanmaktadır. Böyle güzel bir fırsattan faydalanmak istiyecek bir arkadaş her halde kolaylıkla bulabilirsiniz. Onun için siz de kolları sıvayıp ucuz abone seferberliğine katılınız!

3) Doğan Kardeş'in kitapları da memleketimizde yayınlanan en iyi, en güzel, en faydalı çocuk kitaplarıdır. Doğan Kardeş kitapları doğum, bayram, sünnet, sınıf geçme, yılbaşı hediyesi olarak verilebilecek en güzel, en kalıcı hatıralardır.

Bizden kitap listemizi isteyiniz.

Doğan Kardeş kitaplarını okuyanların kafası, ruhu, bilgisi, zevki gelişir. Onun için Doğan Kardeş kitaplarını da çevrenizdeki arkadaşlarınıza tanıtmağa çalışınız.

4) Doğan Kardeş dergi ve kitapları için dilediklerinizi ve düşündüklerinizi bize yazınız.

Doğan Kardeş, katlanacağınız zahmetlere şimdiden teşekkür eder.

Hepiniz sağ ve var olun sevgili kardeşler...

★

İKİ GÜZEL ROMAN

Doğan Kardeş yılbaşı münasebetiyle iki güzel kitap yayınladı: **«Yeşil Mühürlü Mektup»** ve **«Pembe Evin Kedisi».** Birbirinden güzel ve heyecanlı maceralarla dolu bu romanları da çok seveceksiniz. Her kitap 2 lira.

Kar Tanesinin Gezisi

KUZEY rüzgârı ıslık gibi öterek iri kar tanesinin eteklerini çekiyor;

— Uyan, uyan, diyordu.

Kar tanesi gözlerini açtı, esnedi, sonra, buluttan şiltesinin üzerine oturup etrafına bakındı.

Kuzey rüzgârı avurtlarını şişirmiş, «Vuu, vuuu» deyip duruyordu.

Kar tanesi taklalar atarak bulutun kenarına geldi. Sıkıca kıyılara tutundu.

— Vuuu, vuuu...

Kuzey rüzgârı gücünü büsbütün arttırıyordu. Kar tanesi daha fazla tutunamadı, uzaklara doğru uçmağa başladı.

Kuzey rüzgârı çok soğuktu. Kar tanesini beraberinde sürüklerken :

— Uzun bir yolculuğa çıktın, diye kükrüyordu.

Kar tanesi soğuğu, sert rüzgârı, ayazı çok sevdiği için ellerini çırparak :

— Nereye gidiyoruz ? diye sordu.

— Seni Toprak Anaya, yeryüzünün çocuklarını göresin diye götürüyorum.

Mehmet Ali & Akşamsefası

Buluttan evi yeryüzünden o kadar yüksekteydi ki, kar tanesi insanları hiç görmemişti. Gezinti baş döndürücü bir hızla ve çok zevkli oluyordu. Kar tanesi bir ara aşağıya bakınca karla örtülü ovada bir takım evler gördü.

— Vuuu, vuuuu. Bak bir çiftlik evinin üzerinden uçuyoruz. Yeryüzü insanları bunların içinde yaşarlar.

Kar tanesi Toprak Anaya yaklaştıkça gözleri açıldı, açıldı, evin yakınında oynaşan çocuklara iyice bakayım derken az kaldı tökezliyordu. Çocuklardan birinin paltosunun yakasına konunca sevinçten ürperdi. Çocuk :

— Bakın, ne güzel bir kar tanesi, diye arkadaşlarına seslendi. Hem de öyle iri ki ! Avucuma alayım, bakalım eriyecek mi ?

Bu sözleri duyunca kar tanesinin korkudan benzi attı. Hele çocuk eldivenini çıkarıp tombul, sıcak elini yakasına yaklaştırınca :

— İmdat, imdat. Kuzey rüzgârı beni kurtar, diye çırpınmağa başladı.

— Vuuu, vuuuu...

Rüzgâr uluyarak buzlu eliyle kar tanesini kavradığı gibi karla örtülü toprağa bıraktı.

— Teşekkür ederim Rüzgâr Baba. Yeryüzü çocuklarını sevdim ama, pek yaklaşmadan onları uzaktan seyretsem daha iyi.

Kar tanesi yattığı yerden çocukların kucak dolusu odun ve sepet sepet mısır koçanını evlerine taşıyışlarını seyretti.

Akşam oldu. Batıda hafif bir kızıllık belirdi. Adamlar ellerinde süt güğümleriyle ahırdan çıktılar. Sonra her yer derin bir sessizliğe gömüldü. Çiftlik evinin penceresi yumuşak bir ışıkla aydınlanmıştı. Derken ay doğdu. Dost yıldızlar göz kırpmağa başladılar. Çiftlik evinin dışardaki karı aydınlatan

ışığı söndü. Kar tanesi gözlerini kapayarak derin bir uykuya daldı.

Silkinerek uyandı. Güneş çıkmıştı. Kar tanesi havayı ısınmış buldu. Kulağına sesler de geliyordu. Evet, çocuklar avluda kartopu oynuyorlardı. Bir kız çocuğu ellerini çırparak :

— Haydi kardan bir adam yapalım. Burnuna iri bir havuç takalım. Aman kimbilir ne babacan olacak ? diye zıp zıp sıçrıyordu.

Çocuklar avuçlarına birer parça kar alarak yerde yuvarlamağa başladılar. Toplar gitgide büyüyordu. Kar tanesi onları seyrederken birden kocaman bir topun üzerine doğru geldiğini gördü.

— Off, canım yanıyor, diye bağırırken kendini topa yapışmış buldu. Çocuk topu kocaman kardan gövdenin üzerine oturttu.

— İşte kafası, diye bağırdı. Kardan adam, sana kömürden iki göz, iki kaş, havuçtan bir burun, bir de şapka takacağım.

Kar tanesi tam havuçtan burnun sağ köşesindeydi, yeri de çok rahattı. Bütün karlı havalar boyunca olduğu yerden çocukların neşeli oyunlarını seyretti.

Bir gün güneş her günkünden daha fazla gökyüzünde parladı. Yeryüzüne ışıklarını saçarak gülümserken :

— Kardan adam, bugün seni eriteceğim, diyordu.

O akşam çocuklar okuldan dönüp eve odun taşırlarken avluda kardan adamın sadece kömür gözleriyle, havuç burnunu, bir de şapkasını buldular. Kar tanesi ağır ağır karanlık topraktan aşağı sızarken :

— Ne tuhaf bir seyahat,

güneşin beni su damlasına çevirdiğinden beri kendimde bir tuhaflık hissediyorum, diyordu.

Su damlası ağır ağır indi, indi, başka damlalara katılırken :

— Bu büyük yuvarlak yerneresi ? diye kendi kendine sordu. Çok yükseklerde ufacık bir delikten hafif gün ışığı süzülüyordu. Derken kulağına tuhaf bir ses geldi :

— Garç, garç...

Su damlası zorla ve hızla yukarıya doğru yükseldiğini hissedince :

— İmdat, imdat, diye haykırmağa başladı.

Ama onu işiten olmadı. Başını döndüren bir hızla yükseldi. Sonra «sıss» diye büyük beyaz bir kovanın içine tulumbadan boşalıverdi. Bu defa gün ışığını görmenin sevinciyle lık lık diye fışırdayarak, kovanın kenarlarında oynamağa başladı. Tulumbayı kışın avluda kar topu oynayan çocuklardan biri çekiyordu. Kova dolunca kardeşine :

— Annem çaydanlığı doldurup ısıtmamızı söyledi, diye seslendi.

OYUNCAK HASRETİ

Geçenlerde Londra'da bir eve, gece yarısı, bir hırsız girer. Sahipleri seyahatte olduğu için evde kimse yoktur. Hırsız etrafı dolaşırken salonda parke döşeme üzerine kurulmuş bir oyuncak elektrikli demiryolu şebekesi görür. Minimini bir tren harekete hazır durmaktadır. Hırsız, oyuncak şebekenin câzibesine o kadar kapılır ki, asıl maksadını unutur; cereyanı açarak treni işletir. Önünde, raylar üzerinde hızlı hızlı gidip gelen minyatür treni seyre dalar. Fakat, o sırada, komşular boş evin salonunda lâmba yandığını görünce kuşkuya düşerler, polise telefon ederler.

Hırsız trenin hareketini hayran hayran seyredip dururken ansızın salona giren polislerle karşılaşınca ilkin şaşalar. Sonra kendisini toplar ve sâkin bir tavırla onlara şöyle der :

«Biliyorum, bu yaptığım aptallıktır, ama bilir misiniz ki ben en küçük yaşımdan beri bu türlü oyuncak trenlerin o kadar hasretini çektim ki, onu burada bulunca sevincimden, her şeyi unuttum. Siz gelmeseydiniz, belki sabaha kadar oynıyacaktım !»

Mehmet Ali & Akşamsefası

düz derece 100. Böyle bir yerde canlı bir şey, hayvan, böcek, bitki, hattâ mikrop yaşayabilir mi? O parıl parıl güzel yüzlü Ay Dede ne yazık ki, bomboş, kupkuru bir küreden başka bir şey değildir.

Aya gitmek mümkün mü?

Bugün saatte binlerce kilometre hızla uçan roketler yapılıyor. Roketler günden güne gelişiyor. Üç ay evvel bir Amerikan roketi dünya ile ay arasındaki mesafenin üçte birine kadar vardı. On beş, yirmi yıl içinde aya varacak roketler ve onların aya inebilmesini sağlıyacak makina düzenleri yapılması mümkündür.

Zırhlı elbise, konserve hava

Ya insanlar? Dışarda 100 veya 150 derece ısı içinde vücudun sıcaklığını olduğu gibi tutabilecek sımsıkı ve son derece dayanıklı bir elbise giymiş, başına da o derece dayanıklı bir maddeden saydam (dalgıç başlığı gibi) bir başlık geçirmiş ve solumasına lâzım olan havayı da sağlam bir kap içine sıkıştırılmış olarak (deniz dibinde çalışan kurbağa-adamların yaptığı gibi) saatlerce yetecek miktarda yanına almak şartiyle ay sathına inilebileceğini fen adamları söylüyorlar.

Ay yüzünde neler görülür?

Gündüz ise gün ışığının vurduğu her yer parıl parıl aydınlık, gölgede kalan her yer zifiri karanlıktır. Gökyüzü gece gibi simsiyahtır ve yıldızlar gayet parlak ve kesin görünür. Dünya doğunca, bizim burada gördüğümüz ayın dördü büyüklükte muhteşem bir küre halinde göğü süsler. Fakat üzerindeki şekiller keskin ve seçkin değildir, bulanıkçadır. Çünkü dünyanın yüzünü her taraftan hava ve bulutlar sarmıştır. Okyanuslar ve kıtalar iyice belirir. Kutupların buzları da görünür.

Ayın on beş gün süren gecesi zifiri karanlıktır. Yalnız, bizde mehtaplarda olduğu gibi, dünyanın göründüğü geceler dağları ve ovaları hoş bir ışık serpintisi kaplar.

Sırtınızda çok ağır elbise olduğu ve başlığınızla hava kutunuz da hayli yük tuttuğu halde ayda yeryüzündekinden çok daha rahat yürürsünüz. hiç ağırlık duymazsınız. Yeryüzünde 60 kilo ağırlıkta olan bir şey ayda 10 kilo olur. Zira ayın çekimi yer çekiminden 6 defa azdır. Hele bir de koşmayı deneyin: âdeta uçacaksınız, her sıçrayışta 40-50 adımlık yer aşacaksınız. Koşun koşabildiğiniz kadar. Amma hepsi bu kadar. Kutunuzdaki hava bitmeden acele feza geminize döneceksiniz. Yoksa ölüm muhakkaktır.

Böyle bir seyahati göze alabilecekseniz on yıl sonrası için şimdiden hazırlanmaya başlayın.

A. B.

* *

PUL KÖŞESİ

HANGİ PULLARI TOPLAMALI?

Koleksiyona yeni başlıyanların bir çoğu ellerine geçen pulların hepsini birden toplamağa heves edip, ismini bile bilmedikleri pulları koleksiyonlarına koyarlar. Fakat bütün memleketlerin pullarını toplıyarak büyük bir dünya koleksiyonu yapmak, bugün kimsenin başaramıyacağı bir şeydir. Bütün memleketlerin pullarını toplamak isteyenler, hiçbirini tamamlıyamazlar. O halde pullarını toplayacağınız memleketi nasıl seçeceksiniz? Bu memleket sizin en çok tanıdığınız ve sevdiğiniz bir memleket olmalıdır. Böyle olunca tabiî en başta kendi memleketimiz, Türkiyemiz gelir. Dünyanın her tarafında koleksiyona yeni başlıyanlar ilk önce kendi memleketlerinin pullarını toplamağa çalışırlar, sonra komşu memleketlerin pullarını toplarlar. Komşu memleketler bize yakın olduğu için eski pulları ve yeni çıkanları daha kolay elde edebiliriz. Bir taraftan Türk pullarını toplarken, öte taraftan elinize geçen yabancı pulları arkadaşlarınızla değiştiriniz, onların yerine sizde olmayan Türk pullarını alınız. Türk pulları koleksiyonunuz ilerledikten sonra, bir iki komşu memleket pullarını toplamağa başlayabilirsiniz. Fakat, ilk zamanlarda bütün gücünüzü Türk pullarına vermeniz lâzımdır.

Bazı koleksiyoncular da bir memleketin bütün pullarını toplamazlar. Meselâ, yalnız spor pullarını veya yalnız uçak pullarını toplıyarak, dünya spor pulları, dünya uçak pulları gibi koleksiyonlar da yaparlar.

Pullar basılırken birçok yanlışlıklar yapılabilir. Yazılar ters basılır, yanlış yazılır, pulların dantelleri unutulur. Birçok pul koleksiyoncuları muntazam pullara göre bu hatalı pulları toplarlar. Daha çeşit çeşit pul ve damga toplayanlar vardır ki, sırası geldikçe onlardan da bahsedeceğiz.

M. YANKI

* *

Yaramaz Bobi

BOBİ, kulakları ve kuyruğu kahverengi, vücudu bembeyaz küçük bir köpekti. İki kardeşi ve annesiyle birlikte bahçedeki yeşil boyalı, temiz kulübelerinde yaşıyorlardı. Bobi'nin en sevdiği şey kardeşleri görmeden kemiklerini çalıp bahçeye gömmekti. Bu iş bitince biraz uyku kestirmek isteyen annesinin üstünden atlayıp yerde yuvarlanırdı.

Ara sıra avluda gezinen civcivleri korkutup kovalamaktan da çok hoşlanırdı. Onların bağırışarak çil yavrusu gibi etrafa dağılmaları görülecek şeydi. İyice eğlendikten sonra Bobi kısacık kuyruğunu top gibi kıvırıp tombul ayaklarıyla tıpış tıpış eve dönerdi.

Onun yine bir muziplik yaptığını anlıyan annesi hırlıyarak :

— Bobi, yine nereden geliyorsun? Civcivleri korkutmaktan vazgeç. Bir gün yaptıklarına pişman olacaksın, derdi.

Bobi annesinin sözlerine aldırış etmeden kuyruğunu sallıya sallıya kardeşleriyle koşmaca oynamağa başlardı.

Bir gün yine muzipliği üstündeydi. Annesi onu yanına çağırıp :

— Aman sakın erik ağacının altındaki arı kovanının yakınına gitme, dedi. Burnunu öyle sokarlar ki, acıdan duramazsın.

Bobi burnunu kıştırarak, zıplayıp sıçrayarak bahçede uzaklaştı. Kahverengi kulaklarını dikip ne muziplik yapabilirim diye etrafına bakındı. O sırada kaz annenin peşinde sıra halinde 1, 2, 3, 4, 5 tam 10 tane yavrusuyla birlikte çayırda gezindiğini gördü.

Bobi, kaz annenin huyunu bilmediği için civcivlere yaptığı gibi palazları da kovaladı. Yavrular korku içinde kuaak, kuaak, diye bağırışarak kaçıştılar.

Kaz anne başını çevirdi, arkasına baktı. Uzun boynunu uzattı, kanatlarını açtı. Tıss diyerek Bobi'nin üzerine saldırdı. Kara burnunu gagasiyle kıstırıp çekiştirmeğe başladı. Of, of, Bobi'nin canı çok yanıyordu. İnce sesiyle ağlıyarak annesini yardımına çağırdı, ama gelen giden olmadı. Üstelik kaz anne Bobi'yi bir güzel de dövdü. Öfkesini alınca etrafa dağılan yavrularını toplamak üzere peşlerinden gitti.

Bobi kuyruğunu bacakları arasına kıstırdı, kulübesine doğru koşmağa başladı. Can acısından önünü göremiyordu. Bu sefer de tam erik ağacının altındaki arı kovanının üstüne basmaz mı? Vay sen misin basan. Hiddetli arılar vızıldaşarak dışarı çıkıp Bobi'nin yüzünü, gözünü, acıdan zonklayan burnunu soktular.

— Gıyyık, gıyyık...

Bobi arılardan kurtulmak için uzun otların arasına saklandı. Onlar uzaklaşınca doğru annesinin yanına koştu, ağlıyarak önüne oturdu. Anne yavrusunun acıklı halini görünce kocaman diliyle burnunu, arıların soktuğu yerleri yaladı, yaladı. Bobi şimdi biraz rahatlar gibi olmuştu.

— Sana her vakit kimseyi rahatsız etme demiyor muydum?

Annesinin yanında uyuklayan Bobi :

— Bir daha civcivleri kovalamıyacağım, diye mırıldandı.

Kuyruğunu kıvırdı, derin bir uykuya daldı.

O gün bu gün Bobi kimseyi rahatsız etmiyor. Kardeşleriyle uslu uslu oynuyor.

Çocuklar üstlerine ince elbiseler giymişlerdi. Toprak ananın da yüzü değişmişti. Bütün ağaçlar yemyeşil, orada burada çiçekler açmıştı. Gökyüzü göz alabildiğine masmavi uzanıyordu.

Kız çocuğu kovayı mutfağa götürdü, su tasını daldırıp çaydanlığı doldurdu, kapağını kapattı. Su damlası o zaman kendini karanlıkta buldu. Çocuk ocaktaki ateşi körükledi. Kuru dallar bacaya kırmızı dillerini uzatarak yanmağa başladılar. Su damlası ısınıyordu.

— Burada daha fazla kalamıyacağım, diye fokur fokur fokurduyordu. Bir zaman sonra kendinde bir tuhaflık hissetti. Hafiflemişti. Çaydanlığın tepesine çarpıyor:

— Buradan çıkacak bir yol yok mu? diye bağırıyordu.

Can havliyle etrafına bakındı. Nihayet çaydanlığın ağzını bularak içinden süzüldü ve havaya çıktı. Cehennem gibi kaynayan sudan kurtulduğu için sevincinden mırıldanıyordu.

— Ohh, dünya varmış. Çaydanlığın içi ne kadar sıcaktı; dayanamayıp buhar oldum. İşte pencere açık, kendimi dışarıya atayım.

Dışarda güneş parlıyordu. Gün ışıkları onu görünce:

— Haydi sen de bizimle kovalamaca oyna, diye seslendiler.

Buhar onların peşinden koştu. Oraya buraya birbirlerini kovalarlarken güneş ışıkları:

— Batıya gidiyoruz. Allaha ısmarladık, diye seslendiler.

Buhar etrafına bakındı:

— Neredeyim?

Görünürde ne yeryüzü ne de binalar vardı. Her yer yumuşak bir sisle örtülüydü.

— Hımm, şimdi anladım. Bulut evime dönmüşüm. Oh burası ne kadar rahat! Bu kadar yorgunluktan sonra biraz dinleneyim.

Ve buhar derin bir uykuya daldı.

Ayhan BİRAND

TABİATTA NELER OLUYOR

BOŞUNA HARCANMAZ

Tabiatta hiçbir şey boşuna harcanmaz. Meselâ bir geyiğin boynuzları dökülünce başka hayvanlar bundan faydalanırlar. Boynuzda bol miktarda kalsiyum bulunur. Yer sincabı, kirpi gibi küçük hayvanlar bunları kemirerek kalsiyum ihtiyaçlarını karşılarlar.

EMNİYET KORDONU

Tasseh adı verilen ipekböceği hiçbir şeyi şansa bırakmaz. Üzerinde koza devresine gireceği yaprağın bir gün kopup yere savrulacağını hesaplıyarak ana dala can kurtaran ipi gibi ipek bir kordon uzatır. Sonra rahat rahat kozasını tamamlar. Sonbahar gelip de yapraklar dökülünce koza ipek kordonuyla ağaca bağlı sağlam, emin yerinde durur.

LÂVDAN KÖPRÜ

1914 yılında Sakurajima adası bir yarımada haline geldi. Püsküren yanardağdan dökülen lâvlar Sakurajima'yı Japon adasından ayıran boğaza akarak bir köprü meydana getirdi.

WALT DİSNEY'S

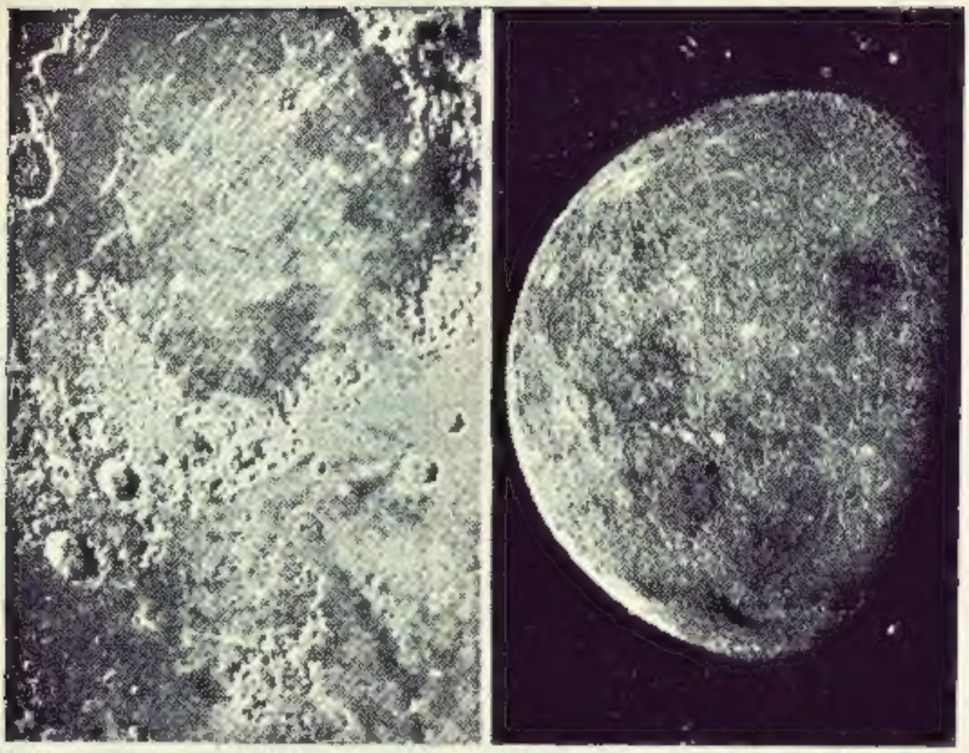

Ayın teleskopla görünüşü.

AY DEDE

FEZADA, yani içinde güneşin ve yıldızların dönüp dolandığı sonsuz, sınırsız boşlukta ay bizim en yakın komşumuzdur. Bundan dolayıdır ki, çıplak gözle görülebilen yıldızların en küçüğü olduğu halde bize en büyükmüş gibi görünür. Ayın çapı dünya çapının dörtte biri kadardır. Ağırlığı da 82 defa azdır.

Ayın hareketleri

Ay dünyamızın peykidir. Onun etrafında döner ve 29 gün 6 saatte bir devir yapar. Bu müddet zarfında ilkin incecik bir kaş şeklinde doğar, sonra birer hafta aralıkla aşağıda sıra ile gösterilen şekilleri alarak devrini tamamlar.

Ayın, dünya gibi, bir de kendi ekseni üzerinde dönüşü vardır. Ama bunun müddeti dünya etrafında dönüş müddetinin aynıdır, yani 29 gün 6 saattir. Bu müddet zarfında hem dünya etrafında, hem de kendi ekseni üzerinde dönmektedir. Bu halden dolayı biz ayın yalnız bir tarafını görürüz. Öbür tarafının en büyük kısmı bize hiç görünmez.

Ayın ışığı kendinden doğma değildir; güneşten aldığı ışıktır, aydan bize gelen ışık da sadece onun aksidir, böyle olduğu için hiç sıcaklığı yoktur.

Ayda gece - gündüz

Ayın gecesi ve gündüzü vardır, ama onun günü bizimki gibi 24 saat değildir, iki hafta gündüz, iki hafta gece olmak üzere bir ay kadardır. İki haftalık gündüzde ısı 100 dereceye yükselir, iki haftalık gecede ise sıfırın altında 150 dereceye kadar iner.

Ayın yüzünde neler var?

Çıplak gözle ayın yüzünde dağınık ışıklı ve gölgeli benekler görülür. Teleskopla bakılırsa ayın yüzü sütlâç kaymağı gibi görünür. Kabarık ve çukurlar dağlar ve geniş ovalardır. Dağlar daha çoktur ve yüksektir. Bunların büyük bir kısmı volkan şeklindedir. Ayrıca ve pek çok sayıda krater, yani volkan çukurları vardır, bunlardan bazıları yüzlerce kilometre çapındadır.

Ne hava var, ne su

Yarım ayı bir dürbünle dikkatle muayene ediniz: göreceksiniz ki, ışıklı yerlerle gölgeli yerler ve kenarlar gayet kesin olarak birbirinden ayrılmıştır. Bütün çukurlar, kabarıklar, ovalar, dağlar tane tane seçkin ve bellidir. Manzarada hiçbir bulanıklık yoktur. Bu, şu sebeptendir: ayda hava yoktur, havaya benzer bir gaz, meselâ buhar da yoktur, çünkü peykimizde su yoktur. Hava olmadığı için rüzgâr ve fırtına da olmaz. Ayın ovalarının pek kalın tabaka halinde gayet ince toz gibi bir kumla kaplı olduğu sanılmaktadır.

Komşumuzun hali

İşte fezada en yakın komşumuzun hali: yüzü sarp, kayalık yüksek dağlar, tepeler, sönük volkanlar, volkan çukurları (kraterler), geniş kumluk ovalar. Ne hava var, ne de su. İki hafta süren gece ısı derecesi sıfırdan aşağı 150, iki hafta süren gün-

Ay 27 günlük | 3 haftalık | 14 günlük | 1 haftalık | 2 günlük

Tarla Kuşunun Derdi

HOPUDUK Tavşan bir ağaç kütüğünün arkasına gizlenerek arkadaşı Karacanın patikada zıplıya, hoplıya gidişini seyretti. Karaca iyice gözden uzaklaşıp kaybolunca çayırlığa giderek ayağıyla yere vurup haber göndermeğe başladı. Hopuduğun çağırışını duyan hayvanlar hemen toplantı yerine koştular. Hopuduk bir taşın üzerine çıkarak :

— Arkadaşlar, sizleri acele çağırışımın sebebi var, dedi. İki gün sonra Karacanın doğum gününü kutlayacağımızı biliyorsunuz. Bu mesut günü en iyi şekilde geçirmemiz için hep birlikte düşünüp bir karara varalım.

Köstebek hemen atıldı :

— Fazla pahalıya kaçmamalı, biliyorsunuz ya yiyecek eskisi gibi kolay bulunmuyor.

Hopuduk güldü :

— Yok yok, öyle bir şey kararlaştıracağız ki, hem çok eğlenceli olacak, hem de hiç para harcanmıyacak. Bence Karacanın şerefine güzel bir konser verelim. Ne şekilde tertipliyeceğimizi dedemden gidip soralım.

Öbürleri tavşanın fikrini doğru buldular, birkaç dakika sonra hep birlikte dedenin odasındaydılar. İhtiyara fikirlerini anlattılar. Onun ne diyeceğini sordular.

— Konser vermek çok güzel bir fikir. Ama böyle bir şeyde herkese şeref payı düşmeli. Bence hepiniz yanınızda kabiliyetli birer arkadaşınızı getirip takdim edin. O vakit hem eğlenir, hem de yeni yeni istidatlar bulmuş oluruz.

Tavşan Dedenin buluşunu bütün hayvanlar alkışladılar. Ama bu yalnız Hopuduğun hoşuna gitmemişti. O, en iyi arkadaşının doğum gününde tek başına tavşan dansını yapmak istiyordu. Hem istidatlı bir arkadaşı da nereden bulacaktı. Hopuduk her zamanki gibi aklını başına toplamak için zıplıya zıplıya çayırlığa gitti ve yonca otu yemeğe başladı. Herkesi gölgede bırakacak birini nasıl bulacağını düşünerek burnunu oynata oynata giderken birden bir kanat sesiyle irkildi. Tarlakuşu otların arasından fırlamış, öfkeli öfkeli Hopuduğa bakıyordu.

— Aman Hopuduk, ne kadar dikkatsizsin. Az kaldı üstüme basacaktın. Baksana korkudan sesim yarım ton ince çıkıyor.

Hopuduğun birden gözünde ışıklar parladı. Tamam, konserde yanına alacağı arkadaşı bulmuştu.

— Buldum, diye bağırdı, ne olur Tarlakuşu, yarın Karacanın doğum gününde şarkı söyler misin ?

Tarlakuşu kanatlarını nazlı nazlı çırptı :

— Biliyorsun, ben öyle herkesi eğlendirmek için şarkı söylemem. Tek başıma uzaklarda öterim. Yarın gelirim ama, hiç kimseye haber verme. Sürpriz olsun.

Hopuduk :

— Ah canım Tarlakuşu, beni kırmıyacağını biliyordum, dedi.

Sevincinden sıcacık çimenlerin üzerinde zıplaya zıplaya ormana doğru yola düzüldü. Bir yandan da :

— Hopuduk kadar akıllı bir tavşan dünya yüzüne gelmemiştir, diye bağıra çağıra şarkı söylüyordu.

O sırada köstebek topraktaki yuvasından başını uzatarak kızgın kızgın :

— Hopuduk kadar sakar bir hayvan da yeryüzünde yoktur, diye onu tersledi. Oğlum, kendine gel. Biraz yavaş ol ! Yoksa birimize zararın dokunacak.

— Aman, bostan korkuluğu sen de...

Hopuduk köstebeğe aldırış etmeden yürüdü gitti.

Ertesi gün öğleden sonra hayvanlar ormandaki düzlükte toplandılar. Tavşan Dede toplantıyı bir nutukla açtı. Sevgili Karacanın doğum gününü kutluyacaklarını uzun uzun anlattı. Karaca bunları duydukça utanarak başını önüne eğiyor, hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyordu.

— Bugün temsile çıkan herkes Karacanın hoşuna gidecek şeyleri yapmalı. Şimdi susalım. Konser başlıyor.

Hopuduğun temsildeki sırası epeyce arkadaydı. Fakat Tarlakuşu ortalarda görün-

mediği için tavşancık meraklanmağa başlamıştı. Bu Tarlakuşuna da ne olmuştu? Halbuki bir şeye söz verdi mi muhakkak yapardı. Toplantıdaki bütün hayvanlar sırayla sahneye çıkıyorlar, temsillerini tamamlayıp oturuyorlardı. Derken sıra Hopuduğa geldi. Zavallıcık şaşkınlık içinde ayağa kalkıp ne söyleyeceğini düşünürken havada bir kanat sesi duyuldu. Tarlakuşu geliyordu. Hopuduk ortaya çıktı. Dinleyicilere ;

— Değerli misafirlerimiz, sizlere Tarlakuşunu takdım etmekle şeref duyuyorum, diye söze başladı. Hepinizin bildiği gibi Tarlakuşu kırların en tatlı sesli şarkıcısıdır. Onu seçmekle ne kadar büyük bir zevk sahibi olduğumu göreceksiniz !

O sırada Tavşan Dedenin sesi duyuldu :

— Övünmeyi bırak da arkadaşını bizlere tanıt

Hopuduk hiç de bozulmamıştı. Tarlakuşunu seyircilere takdim etti. Bütün alkışları kendine sanarak dört bir tarafa eğilerek selâm verdi. Oysa ki hayvanların hepsi Tarlakuşunun güzel sesini alkışlıyorlardı.

Tarlakuşu bir dala tünedi, Hopuduk ona bakarken bir tuhaflık hissetti. Kuş her zamanki gibi neşeli görünüyordu. Nitekim düşüncesi doğru çıktı. Kuşçağız gagasını açtı. Halsiz, kuvvetsiz bir iki soluktan sonra olduğu yerde ağlamaya başladı. Karaca hemen arkadaşının yanına koşup :

— Neyin var dostum, buraya geldiğin için teşekkür ederim ama, eğer hastaysan hiç kendini yorma, dedi.

— Hasta değilim. Sadece çok üzgünüm. Baksanıza boğazım bile düğümlendi. Dün çayıra kurduğum güzel yuvamı üstüne birisi basıp çiğnemiş.

Hopuduk birden Köstebekle göz göze geldi. Köstebek ona ayıplar gibi bakıyordu :

— Ben sana çayırlıkta hopluya zıplıya gıderken birimize bir zarar yapacağını söylememiş miydim? Gördün mü, Tarlakuşunun yuvasını yerle bır etmişsin.

Hopuduk başını kaldırınca bütün hayvanların kendisine kabahatliymış gibi baktıklarını gördü. Süngüsü düştü. Çok, pek çok utanıyordu. Başını önüne eğerek :

— Tarlakuşundan özür diliyorum, dedi, bilmiyerek bir hata yapmışım. Bundan sonraki yuvasını ben gözliyeceğim. Şimdi gideyim, bakayım ne kadar zarar olmuş.

Başka bir şey söylemeden Hopuduk toplantıdan ayrıldı ve çayırlığa doğru yürüdü. Çok yürümemişti ki, bir ses duyup yerinde durdu, dinlemeğe başladı. Tarlakuşunun sesi perde perde kırlara uzanıyordu.

— Şen dostum, benim kabahatimi affetti, ne kadar memnunum. Hiç kimse onun kadar iyi kalpli değildir.

Hopuduk bir daha sefere daha dikkatli davranmağa karar vererek hoplaya zıplaya çayırlarda koşmağa başladı.

KİM BİLİYOR?

1 — Kâğıt para ilk defa ne zaman kullanıldı ?
2 — Newton'a yer çekimi prensibi fikrini ilk veren nedir ?
3 — Kıymetli taşların içinde en yumuşağı hangisidir ?
4 — En süratli Arap atlarını bile koşarak geçen kuş hangisidir ?
5 — Dünyanın bilinen en eski kütüphanesi neredeydi ?
6 — Ölü böcekleri, fareleri, kuşları toprağa hangi böcek gömer ?
7 — Mezarlarının duvarlarını kimler resimlerle süslerlerdi ?
8 — Ekvatorda doğup mutedil bölgelerde akan dünyanın tek nehri hangisidir ?
9 — Hangi yazar hikâyelerinde geleceğin denizaltı, tayyare ve otomobillerinden bahsetmişti ?

— Doğru cevaplar 45. sayfada —

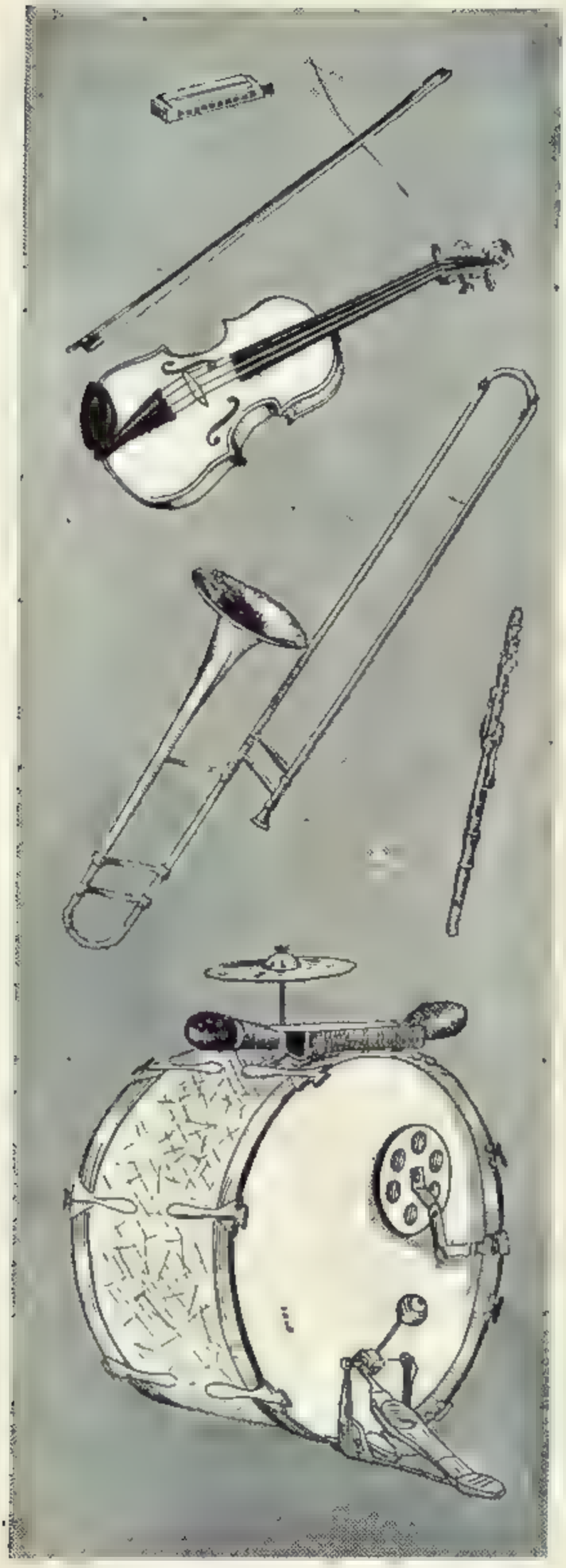

Sesler

ESEN rüzgârın yaprakları hışırdatışı, heybetli bir aslanın kükreyişi, haykırışı, kuş cıvıltıları, bebeğin ağlaması, hızla çarpan bir kapı, kedilerin miyavlamaları, bunlar çeşit çeşit seslere verdiğimiz ayrı ayrı isimlerdir.

Seslerin bazısı hafif, bazısı gür, bir kısmı yüksek (tiz), bir kısmı alçak (pes) tir. Sesler tonlarına göre isimlenirler. Bir kısmı kulağa hoş gelir, bir kısmı da hoşa gitmez. Ama sesler hep aynı tarzda, yani bir şeyin «titreşimi» ile hasıl olur. Titreşim, hızla ileri geri hareket etmek demektir.

Rüzgâr eserken yaprakları ileri geri hareket ettirir. Aslan kükrerken boğazındaki ses telleri titreşir. Kapı çarpınca tahtasıyla çerçevesi titreşirler.

Kulağımıza hoş gelen, bizlere zevk ve heyecan veren seslere muzik" sesleri deriz. Çalgıların bazılarında ses, tellerin titreşiminden meydana gelir. Bir kısmında ise âletin içindeki hava titrer. Başka çeşitlerinde madenden veya deriden bir safha titrer.

Ses havada hareket ederek kulağımıza ulaşır. Ses dalgaları tıpkı sakin bir denizin üstünde hafif bir esintinin meydana getirdiği dalgacıklara benzerler. Ama biz onları görmeyiz.

Ses başka maddelerin içinden de geçer. Aşağıdaki resimde gördüğünüz avcı kulağını toprağa dayayarak uzaktan geçen bir atın ayak seslerini dinlemektedir. Toprak kitlesi sesin geçmesine çok elverişlidir.

Yankılar

Ses dalgaları bir duvara çarpınca geriye dönerler. Resimde borusunu öttüren çocuk, çıkan sesi iki defa duymaktadır. İlkin borunun uflenmesinden bir ses hasıl olur. Sonra bu ses dalgaları, gölü aşıp karşı taraftaki yüksek kayalara çarpınca geri dönerler. Ses dalgalarının böyle kıvrılıp geri donmesine «yankı» denir.

Eğer resimdeki gölün genişliği karşıdan karşıya 800 metre ise çocuk üflediği sesin yankısını tam 5 saniye sonra duyar. Çünkü ses 1600 metreyi 5 saniyede aşar.

Çocuk isterse boru öttüreceği yerde şarkı da söyleyebilir. Bu halde kelimeler de ses gibi eğilip dönerler.

Bazı yerler yankıları ile meşhurdurlar. Meselâ İrlanda'da dört tarafları yuksek dağlarla çevrili göller vardır. Bu gölcüklerin kıyısında çalınan bir boru yuz defa yankı yapabilir.

Fakat yankı duymak için ille de dağlık bir yere gitmek lâzım gelmez. Her hangi bir boş duvar sesin aynasıdır. Bir insan yankısını duymak isterse, duvarın çok yakınında durmamalıdır. Yakın durursa, yankı okadar çabuk geri gelir ki, sesle birbirlerine karışırlar.

Yankı bazan da insanları rahatsız eder. Meselâ konser salonlarında yankıyı önlemek için bazan özel tertibat alınır. Duvarlara perdeler asılır.

Dağlarda, ormanlarda gezinen izciler eğlenmek için seslenerek kendi yankılarını dinlerler.

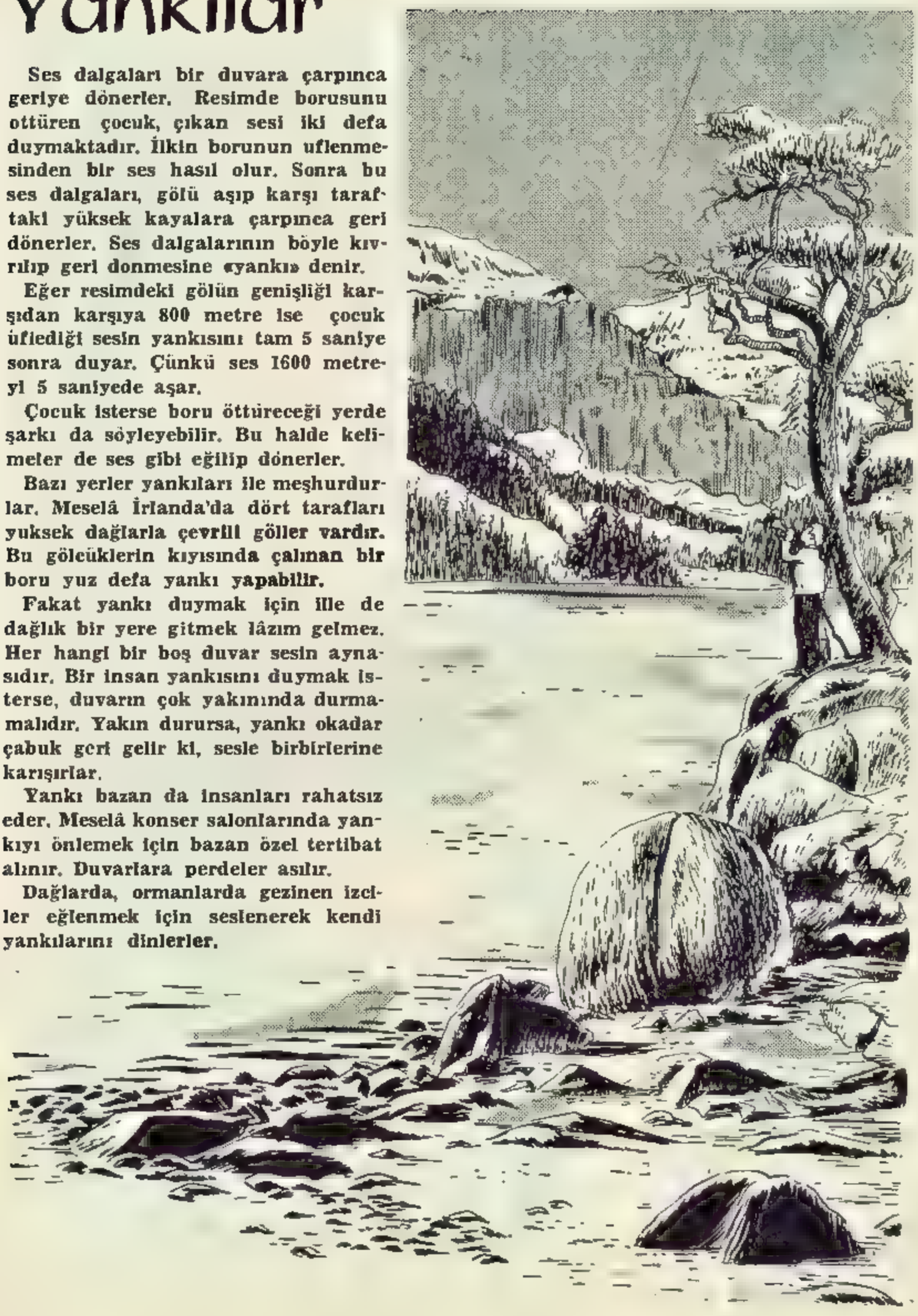

TOZKOPARAN YİĞİT

BUNDAN tam beş yüz yıl önce, İstanbul'un Kasımpaşa taraflarında, küçük bir evde yaşayan Saraç Ahmet Usta ile karısı Ayşe Hatun'un İskender adında çok sevimli bir çocukları vardı.

Ahmet Usta, bütün gençlik yıllarını cenklerde, savaş meydanlarında geçirmiş bir Türk kahramanıydı. En büyük zevki de geceleri karısına ve oğluna harb hâtıralarını anlatmaktı. İskender, altı yedi yaşından beri dinlediği kahramanlık hikâyelerini tekrar tekrar işitmekten bıkıp usanmaz, babasının dizlerine yaslanarak geç vakitlere kadar oturur, merakla dinlerdi...

İskender, gittikçe hareketli, atılgan bir çocuk oluyordu. Çok iyi ve temiz kalbli olduğu için de kendisini bütün arkadaşları severdi. Küçükleri ve zayıfları koruması da bütün mahallelere yayılmıştı. Onun, zıplıya sıçraya, güle oynıya oyun oynaması herkesin hoşuna giderdi. Yoldan geçen büyükler bile durup onun oyununu, neşeli hareketlerini seyrederlerdi.

12 - 13 yaşlarına geldiği zaman İskender, ele avuca sığmaz bir çocuk oldu. Artık mahallede de duramıyor, fırsat bulur bulmaz evlerinin arkasındaki sırtı koşa koşa çıkarak Okmeydanına gidiyordu. Burada ustalıkla ok atan erkeklere bakarken heyecandan yerinde duramıyor, okunu hedefin ortasına yapıştıran okçulara avazı çıktığı kadar bağırıyordu:

— Ellerin dert görmesın!

— Yaşa aslan!..

İskender, Okmeydanındaki atışları seyredip evine dönerken içini bir umutsuzluk, bir üzüntüdür kaplardı:

— Ben ne zaman büyüyüp de bu erlerin arasına karışacağım?...

Fakat çok geçmeden İskender, dileğine kavuştu: Onu her gün meydanda gören eski bir okçu, yanına çağırıp kendisiyle konuştu. Sonra da İskender'i çırak edinerek yetiştirmeğe başladı.

İskender, iri yarı bir çocuktu. Günden güne de pehlivan yapılı bir delikanlı oluyordu. Kısa zamanda okçuluğun bütün inceliklerini öğrendi ve atışlarında başarılar elde etmeğe başladı.

Bizim küçük okçu, daha on altı yaşında iken adı, bütün İstanbul'a yayılmıştı. Her taraftan atışlarını seyre gelenler görülüyordu. Hele bir gün, ok atma töreninde İskender, okunu öylesine kuvvetli fırlatmıştı ki, yayın «toz» denilen kısmı kırılıverdi. İkinci denemede de aynı şey olunca orada İskender'in yaman atışlarını seyretmekte olan eski okçulardan bir pehlivan:

— Bu çocuğa dikkat edınız; bir gün hepimizi geçecek!... Bu «toz» koparan çocuk yaman bir okçu olacak!... dedi.

O günden sonra İskender'in adı unutuldu da «Tozkoparan» oldu. Herkes onu:

— Tozkoparan!... diye çağırmağa başladı.

Daha sonraları, «Tozkoparan», İskender'ın oturduğu semte ad olarak da verildi.

İskender'ın 17 yaşına bastığı yılın bir Mayıs gününde Başokçu, bütün okçuları toplayıp şöyle dedi:

— Bre ağalar, kâfir üstüne seferimiz var!... Akdeniz'e, Venedik'e gönüllü ister Kaptan Paşamız!... Paşamızın 40 gönüllü muhafızı olmak kim diler?...

Hep bir ağızdan: «Bız!...» diyerek ileri atılan bir sürü okçu pehlivan arasında ve en önde bizim küçük İsken-

ZIT KARDEŞLER

Çimendir, yapraktır;
Fışkıran topraktır
Yemyeşil ilkbahar.

Masmavi gök, deniz,
Hava saf, tertemiz.
Kumsalda yaz başlar.

Sonbahar sapsarı,
Çarşıyı, pazarı
Süslüyor ayva, nar.

Kış gelir kapkara,
Dağlara, kırlara
Bembeyaz kar yağar.

Celâl ALNIGENİŞ

der de vardı.

Başokçu İskender'e doğru yürüdü; kaşlarını çatar gibi yaptı :

— Küçük, dedi, senin işin ne Akdeniz'de ?...

İskender, boyunu sanki biraz daha uzun göstermek istiyormuş gibi boynunu uzatıp göğsünü kabarta kabarta cevap verdi :

— Avlanmak isterim !..

— Balık avına gitmiyoruz evlât !... Cenk bu, cenk !..

— Kuvvet ve cesaret yaşta değil, kalbde ve bilektedir ağam !..

— Güzel konuştun delikanlı; aferin sana !... Bu sözün değdi işte !... Haydi sefere hazır ol öyleyse !...

İşte bu kahraman çocuk, bu kabına sığamıyan, karalarda rahat edemiyen Tozkoparan delikanlı böylece, henüz on yedi yaşındayken Venedik denız seferine katıldı; Kaptan Paşanın 40 muhafız yiğiti arasında yer aldı...

Bu seferde, ünlü denız kahramanı Burak Reis'in şehit düştüğü zorlu bir savaş oldu. İşte bu savaştan birkaç gün önce, bir gece yarısı, bir Venedik gemisi, nasılsa, sessız sedasız Kaptan Paşanın bulunduğu gemiye sokuldu ve buradan bizim gemiye atlıyan, tepeden tırnağa zırhlı bir düşman fedaisi, direkteki amiral sancağını kaptığı gibi denize attı.

Bu sancağın indirilmesi demek, Kaptan Paşa gemisinin esir alındığı demekti.

Tozkoparan, o gece korkulu bir rüya görerek uyandı. Sağına, soluna döndüyse de gözüne bir türlü uyku girmediği için Akdeniz'i ve yıldızlı göklerini seyretmek üzere güverteye çıktı. Geminin kenarına yaslanıp etrafını seyrederken denize bir şeyin düştüğünü ve geminin arka tarafında bir gölgenin kırpırdanmakta olduğunu gördü. İskender, artık işin içyüzünü anlamıştı. Bunlar, ancak bir düşman casusunun marifetleri olabilirdi. Hemen aşağı fırlıyarak başının ucuna astığı ok ve yayını kaptı. Hâlâ şaşkın şaşkın kaçacak yer aramakta olan düşman askerine nişan aldı. Okunu karanlıkta öyle kuvvetle çekip salmıştı ki, düşman askeri, zırhlı elbiseler giymiş olmasına rağmen canevinden vurulmuş gibi sendeledi ve geminin kenarından denize yuvarlandı. Zira Tozkoparan'ın oku, düşman fedaisinin zırhını delik deşik etmişti. Bu arada ilk yapılacak iş, sancağı sulara gömülmekten kurtarmaktı. Tozkoparan, ortalığı telâşa verip, kimseyi yardımına çağırmadan hemen denize atladı. Karanlıkta güçlükle sancağı buldu. Bir kuş hafifliği ile yüzerek direğe dikti.

İskender, sabahleyin, gece olup bitenleri arkadaşlarına anlattığı zaman herkes onu kucakladı.

— Yaşa koca yiğit, varol!..

— Ellerin dert görmesin!..

— Seninle öğünüyoruz!.. diyen diyeneydi.

Kaptan Paşa, bu kendi küçük, fakat yaptıkları çok büyük olan muhafızının kahramanlığını öğrenince yanına çağırarak alnından öptü, kendisini tebrik etti.

Enver Naci GÖKŞEN

Tarihimizden...

★ Van gölünde yüzen ilk Türk gemisi 16. yüzyılda Mimar Sinan tarafından yapılmıştır. Büyük Sinan o zaman Yeniçeri ocağında basit bir dülgerdi.

★ İstanbul'daki Defterdar camisini yaptıran Nazlı Mehmet Efendi ünlü hattat ve kâtiplerdendi. Onun için camisinin minare külâhı üstüne pirinçten bir hokka ve kalem yaptırmıştı. Kalemi düşmüşse de hokkası hâlâ durmaktadır.

İYİLİK SEVER AĞAÇ

ÇOK eski zamanlarda, kış başlarında soğuk bir gündü. Bütün göçmen kuşlar, kışı geçirmek üzere, Güney ülkelerine gitmişlerdi. Fakat kanadı kırık, küçük bir kuşcağız, ötekiler gibi uçup da sıcak memleketlere gidememişti. Burada barınacak bir yer bulması lâzımdı. Çünkü kara kışta başına gelecekleri biliyordu. Kendisini soğuktan koruyacak bir yuva bulmak ümidiyle etrafına bakındı ve büyük ormanın kocaman ağaçlarını gördü.

— Herhalde ulu ağaçlar bir kış için beni korurlar... diye düşündü. Gücünün yettiği kadar uçarak, ormanın kenarına kadar vardı. İlk gördüğü kayın ağacına :

— O ne biçim lâkırdı öyle ?.. Dallarımın arasına yerleşip de palamutlarımı mı gagalamak istiyorsun ?.. Yağma yok !..

Küçük kuş, kırık kanadıyle yine sıçrıya, uça bir ağacın önüne geldi. Bu ağaç, dalları derenin bir kıyısından öbür kıyısına uzanan bir söğüt ağacıydı :

— Güzel saçlı Söğüt, beni bahara kadar kollarının arasına alır mısın ?..

— Olmaz ! Ben misafiri hiç sevmem. Bas git oradan !

Zavallı kuş, artık nereye başvuracağını bilemiyordu. Canını dişleri arasına alıp bir gayret daha gösterdi : Kırık kanadiyle uçarak biraz daha ilerledi. O sırada, bir Çam Ağacı, bizim küçük kuşu hemen görüp seslendi :

— Nereye böyle mınık kuş ?..

— Ben de bilmiyorum ki .. Kırık kanadımla sıcak ülkelere gidemedim de şu büyük ağaçlardan birine sığınayım dedim. Onlar da beni kabul etmediler. Nereye gideceğimi bilemiyorum işte...

— Haydi bana sokul, dallarımdan en hoşuna gidenini seç.. Haydi durma öyle. Herhalde şu tarafım daha sıcak olur !..

Küçük kuş, Çam'a sevinçle :

— Çok, çok teşekkür ederim, dedi. Bütün kışı burada geçirebilir miyim?..

— Elbette !.. Hem bana arkadaşlık etmiş olursun.

Bu Çam Ağacının pek yakınlarında daha büyük ve daha kuvvetli bir çam vardı. Küçük kuşun, Çam'a sıçrayıp yerleşmek üzere olduğunu görünce seslendi :

— Benim dallarım fazla yapraklı değildir ama, rüzgârlara karşı çok dayanıklıdır. Ben de seni rüzgârlardan korurum.

Küçük kuş, büyük bir çam dalının bir köşesine yuvasını kurdu. Öteki kuvvetli çam da onları rüzgârdan korudu.

Küçük kuşun Çam'da yuva yaptığını gören Ardıç Ağacı:

— Kuşcağızım, dedi, bak, dallarım kara kara meyvalarla do-

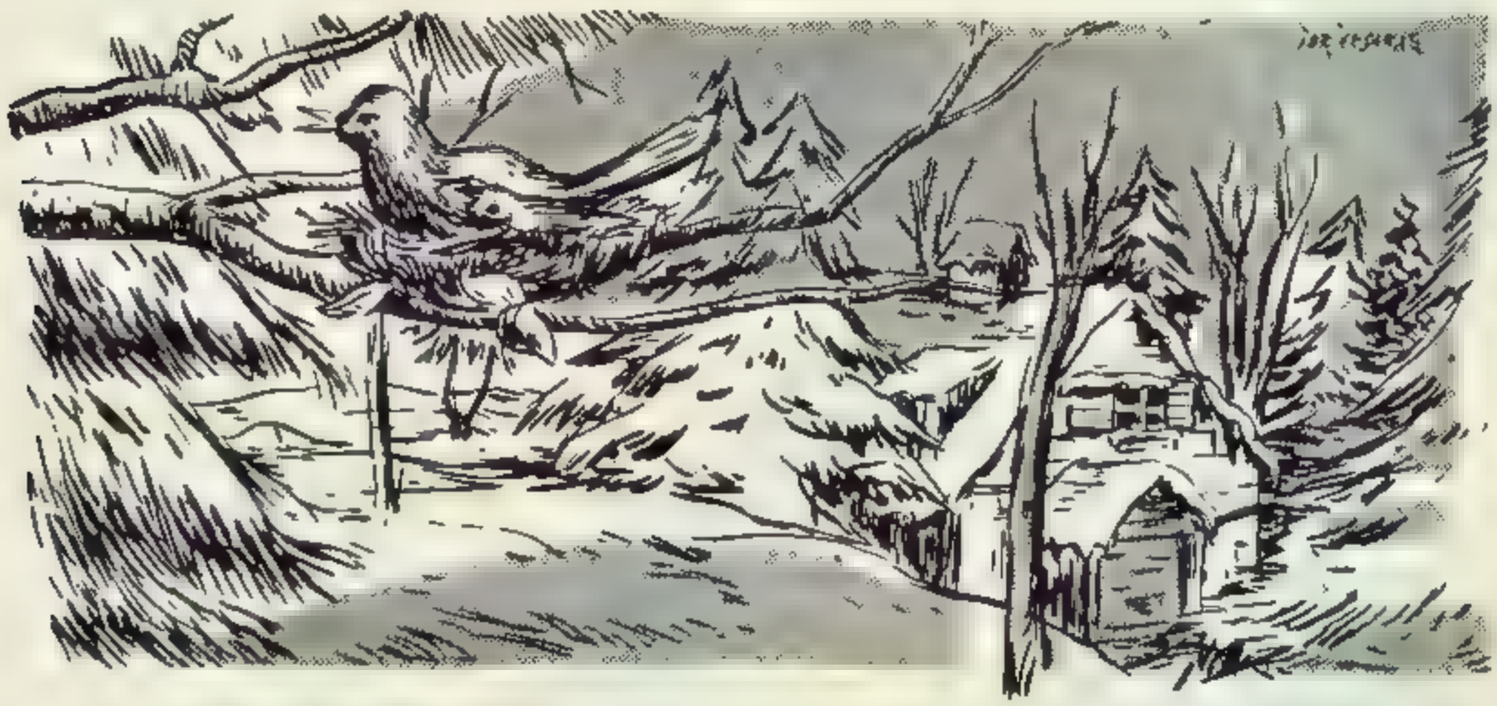

— Güzel ağaç, dedi, bahar gelinceye kadar dallarının arasında yaşamama müsaade eder misiniz?..

— Ne tuhaf düşünce ?.. Güzel yapraklarımın arasında işin ne senin ? Çek arabanı oradan...

Küçük kuş, kırık kanadiyle sıçrıyarak, başka bir ağacın önüne geldi. Bu ağaç, sık yapraklı bir Meşe idi.

— Kocaman Meşe Ağacı, güzel günler gelinceye kadar beni yapraklarının arasında barındırır mısın ?..

lu. Gel, bütün kış istediğin kadar onlardan ye !.. Aç kalırım diye hiç korkma sakın !..

Bizim küçük kuş, hayatından memnundu. Rüzgârlardan korunan yuvası sıcaktı. Acıktığı zaman pırrr diye uçup Ardıç Ağacının mini mini meyvaları ile karnını doyuruyordu.

Öteki ağaçlar, bu durumu görünce böbürlene böbürlene, aralarında konuşmağa başladılar; söze önce Kayın Ağacı girişti:

— Doğrusu, tanımadığım bir

Özcanın Yeni Yıl Andı

Kendi kendime andediyor, söz veriyorum ki :

• Bu yıl daha anlayışlı, daha dirlikli, daha sevimli olacağım.

• Üst-başta, yeme-içmede temizliğe daha çok dikkat ederek vücut diriliğimi, okuyacağım kitap ve dergileri daha iyi seçerek ruh sağlığımı koruyacağım.

• İsraftan çekineceğim. Kâğıdı, defterleri idareli kullanacağım, eşyamı iyi koruyacağım; okulun eşyasını da kendi malım gibi esirgeyeceğim.

• İki dinleyip bir söyliyeceğim; iyice bilmediğim konular konuşulurken lâfa karışmıyacağım.

• Her işittiğime, iyice anlayıp akıl erdirmeden, inanmıyacağım.

• Konuşmalarda atılganlık etmiyeceğim. Kimsenin sözünü kesmiyeceğim. Başkalarının fikirlerine, beğenmesem bile, saygı göstereceğim.

• Konuşurken bağırmaktan, kaba sözler söylemekten çekineceğim.

• Konuşurken ve yazarken daima sözlerimin, düzgün, sade ve açık olmasına dikkat edeceğim. Mânasını iyice bilmediğim hiçbir kelimeyi kullanmıyacağım. Bunun için düşünerek konuşacağım ve daima düşünerek yazacağım.

• Vaktimi iyi kullanacağım. Boş zamanlarımı vücut, kafa ve ruh için faydalı, güzel meşguliyetlerle dolduracağım; yalnız kafamı değil, ellerimi de iyice işleteceğim.

• Umumi yerlerde kimseyi rahatsız etmiyeceğim. Tramvay ve otobüste yaşlılara yer vereceğim. Her yerde elimden geldiği kadar herkese faydalı olmağa çalışacağım.

• Daima insaflı ve merhametli olacağım. Mazlum hayvan ve kuşları, elimden geldiği kadar, koruyacağım.

• Kimseye yalan söylemiyeceğim. Doğru bildiğimi söylemekten ve yapmaktan çekinmiyeceğim.

• Hiçbir vakit kendimi aldatmıyacağım.

Özcan yılbaşında dayısını ziyaret ettiği zaman ona bu andını okumuştu. Dayısı :

«Aferin, Özcan, andını pek beğendim», dedi ve ilâve etti :

«İmzanı at da kâğıdı bana ver.»

«Niçin dayıcığım ?»

«Bakalım verdiğin sözü ne kadar tutacaksın, bunu anlamak için.»

Bu sözden biraz üzülen Özcan gözlerini dayısının gözlerine dikerek :

«Siz andımı dikkatle dinlememişsiniz galiba, dayıcığım,» dedi. «Benim andım ne size karşıdır, ne de başkalarına. Ben kendime andediyorum, kendime söz veriyorum, hiçbir vakit kendimi aldatmıyacağımı da söylüyorum.» Ve sözlerini şöyle bitirdi : «Bunun için senede, imzaya ne lüzum var ?»

Dayısı Özcan'ı dinlerken gözlerinde beliren ve şimdi bütün yüzünü kaplayan lâtif bir gülümseme ile ayağa kalktı, elini uzattı, içinden taşan sıcak bir sevgi ile yeğeninin sırtını okşayarak :

«Bu sözün andından da güzel, Özcan,» dedi.

kuşa kucağımı açamam...

Arkadan Meşe ağacı söze karıştı :

— Ben de palamutlarım ziyan olacak diye korkuyordum.

Söğüt de şöyle dedi:

— Ben de yabancılarla konuşmaktan hiç hoşlanmam !..

Ağaçların böyle konuştuğu akşam bir kıyamettir koptu. Şiddetli bir rüzgâr, ormanı altüst etti. Rüzgârın soğuk nefesinin değdiği her yaprak yere düşüyordu. Rüzgâr, sanki ağaçların bütün yapraklarını yolmak istiyordu...

Hava sakinleştiği zaman, çam ağaçlariyle ardıçlardan başka, ormandaki bütün ağaçların yaprakları yerlere serilmişti. İşte o zamandan beri kış başlarken kayın meşe, söğüt gibi ağaçların yaprakları döküldüğü halde çamların, ardıçların yaprakları, yeni sürgün mevsimine kadar, bütün kış boyunca dallarında kalır.

E. N. G.

Karagözcüğün Yeni Yıl Dilekleri

Karagöz — Yeni yıla girerken herkes bir şeyler diler, bir şeyler yapmayı tasarlar. Anlat bakayım, sen yeni yılda neler yapmağı düşünüyorsun ?

Karagözcük — Yeni yılda birçok şey yapmak istiyorum

Karagöz — Aferin sana, anlat bakayım neler yapmak istiyorsun ?

Karagozcük — Her şeyden önce, sıhhatli olmak istiyorum.

Karagoz — Yaşa oğlum, her şeyin başı sağlık demişler.

Karagözcük — Öyle babacığım. Sağlık olmayınca, insanın da canı bir şey yapmak istemiyor.

Karagöz — Doğru ama, insan sıhhatli olacağım demekle sıhhatli olmaz ki... Sıhhatli kalabılmek için ne yapacaksın bakayım ?

Karagözcük — Doktor Amcanın bütün öğütlerini yerine getirmeye çalışacağım. Önüme konan her yemeği hiç mırın kırın etmeden iştahlı iştahlı yiyeceğim. Nezle, grip, anjin filân gibi bulaşıcı hastalıklara yakalanmamaya dikkat edeceğim. Ağzımı, burnumu, ellerimi daima temiz tutacağım. Dişlerimi her gece yatarken bir güzel uvacağım. Sözün kısası kendime iyi bakacağım.

Karagoz — Aferiiiin sana, sen artık Hanyayı Konyayı iyice anlamışsın, gözlerim arkamda kalmıyacak. Kendisine böyle iyi bakmasını bilen çocukların sırtı yere gelmez. Buna çok sevindım. Allah da seni sevindirsın.

Karagözcük — Eksik olma babacığım.

Karagöz — İnşallah bütün bu sözlerini tutarsın da kışı hiç hastalanmadan geçirirsin. Sonra daha neler istiyorsun yeni yılda ?

Karagözcük — Kitaplığımı zenginleştirmek istiyorum babacığım. Okudukça okuyacağım geliyor. Bana okuma sevgisini sen aşıladın. Bunun için sana nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum.

Karagöz — Aferin oğlum, çok doğru düşünüyorsun. Senin böyle akıllı akıllı konuştuğunu duydukça da sevincimden içim içime sığmıyor. Okuyan insan can sıkıntısı nedir bılmez. Okuyan insan daha akıllı, daha üstün, daha ileri, daha bılgili olur. Yalnız tabiî bir şartla.

Karagözcük — O şart nedir babacığım ?

Karagöz — Okuyacağın kitapları daima iyi seçmek şartiyle... İnsan okuyunca ıyi ve faydalı kitaplar ve dergiler okumalı. Yoksa öyle kötü haydut maceralarını anlatan resimli resımsız dergileri, kitapları okuyanlar, sadece vakitlerini öldürmüş olurlar. Bu gıbi abur cubur dergilerin ve kitapların insan kafasına ve ruhuna hiçbir faydası olmaz. Tam tersine yalnız zararı dokunur. İnsanın ahlâkını, zevkini bo-

Karagözcük — Bıliyorum babacığım, biliyorum. Doğan Kardeş dergısi ve kitaplarını okumağa alışmış bir çocuk hıç kötü kitaplardan, kötü dergılerden zevk alabilir mi ?

Karagöz — Bunu senin ağzından işittiğime çok sevindım.

Karagozcük — Unuttun mu babacığım, bizim bir de kulübümüz var. Kötü Dergiler ve Kitaplarla Savaş Kulübü.

Karagoz — Nasıl bari kulübünüzün üyeleri çoğalıyor mu ?

Karagözcük — Hem de nasıl ?

Karagoz — Aaaa, bu habere de çok sevindım doğrusu

Karagözcük — Yeni yılda bir dileğim daha var babacığım.

Karagöz — Nedır bakayım?

Karagözcük — Para biriktirip bir olta takımı alacağım. Yazın tatil aylarında bol bol balık tutacağım !

Karagoz — Oh, biz de senin sayende bol bol balık yeriz.

Güzel Sözler

- ★ **Eğer kurtla dostluk etmek istiyorsan, baltanı elinde tut.**
- ★ **Yalnız methedilmekten hoşlanıyorsan, bil ki, daima aldatılıyorsun.**
- ★ **Yeryüzünde dikensiz tek gül : dostluktur.**
- ★ **Sözümüz, içimizin aynasıdır.**
- ★ **Aşın, fakat sakın paslanma.**
- ★ **İşlerin seni methediyorsa, onlara inanabilirsin.**

Vahşi Dost

JEFF, Avustralya'da büyük bir çiftliği ve sayısız koyun sürüleri olan amcasını ziyarete gitmişti. Bir sabah amcasının kızı Vıkı'yle birlikte atla gezıntıye çıktılar. Göz alabıldığine uzanan çayırlarda gıderlerken Jeff ilerdeki ağaçlıkları göstererek :

— Bu ağaçlar ne kadar sık, dedi.

— Bunlar Avustralya'nın meşhur ormanlarıdır. Ağaçlardan başka içlerinde çalılıklar, sarmaşıklar da vardır. Çok sık olduğu için insan bir kere bu ormanın içine daldı mı, yolunu kaybedip dışarı çıkamaz. Buralarda Avustralya yerlileri yaşarlar. Oraya gitmek çok tehlikelidir.

Böyle konuşa konuşa giderlerken amcası atını dolu dızgın sürerek yanlarına geldi.

— Merinos koyunlarımızdan bırı kaybolmuş. Eğer bir yerde rastlarsanız, seslenip haber verin, dedi.

Sonra uzaklaşarak gözden kayboldu.

İki çocuk çayırda yarışarak atlarını sürdüler. Ormana yaklaşınca Vıkı atını durdurdu. Biraz ilerdeki bır çukuru işaret ederek :

— Görüyor musun, zavallı hayvan çukura düşmüş İmkânı yok biz buradan çıkartamayız. Gidip babama haber vereyim. Sen burada bızi bekle, dedı.

Vıkı atını ökçeleriyle hafıfçe dürterek dört nala uzaklaştı. Jeff etrafına bakındı. Hayatında hıçbir zaman kendini bu kadar yalnız hissetmemişti. Ormanlarla kuşatılmış uçsuz bucaksız, yemyeşil çayırlarda beyaz bir küme halında koyun sürüleri göze çarpıyordu. Atı sabırsız bır şekilde kışniyerek yeri eşelemeğe başlayınca Jeff usulca üstünden kayarak başını okşadı.

— Ne o, sen de benim gibi sessizlikten korktun mu ?

Tam o sırada sessizlığın ıçinde bır meleme duyarak yerınden sıçradı. Eğilip çukurdaki koyuna baktı, ama hayvan hıç sesini çıkarmadan öyle olduğu yerde duruyordu. Bu sırada at başını ağaçlığa çevirdi. Aynı ses yine işıtildı. Jeff ne yapacağını şaşırmıştı. Belki de sürüden bir başka koyun daha ormana gırerek yolunu kaybetmişti. Derken bir köpeğin kesık kesık havladığını duyunca atın dızgınını bir çalılığa bağlıyarak ağaçlığa doğru ilerledi.

Küçük Jeff hayatında hiç böyle bır yerde bulunmadığı için yaptığı hareketın ne kadar yanlış olduğunu bilemiyordu. Oysa ki, Avustralya'da çocuklara her şeyden önce düz yoldan ayrılmamaları, ormanlara, çalılıklara yalnız başına gırmemeleri öğretılırdı. Jeff sık ağaçlı, yüksek otlarla kaplı, ucu bucağı olmayan ormana daldı. Dar bir patıkadan ılerlemeğe başladı. Ama takib ettiği yol bir daire şeklınde dönüyordu. Melemeyi de, köpek havlamasını da duyuyordu ama, sesın nereden geldiğini bir türlü anlıyamıyordu. Gelışıgüzel yürümeğe başladı. Bıraz sonra kendını kuytu ormanın derinlerinde bulunca korktu.

Ağaçların arasında küçük güvercinler uçuşuyor, arada bir bağıran yabanî hayvanların sesı geliyordu. Jeff korkudan ne yapacağını şaşırarak yürümesine devam etti. Uzun bir zaman gıttıkten sonra kendini birdenbire derin, durgun, ufak bır gölün kıyısında buldu. Orada, tam suyun yanında gözlerini dıkmış bakan saçları yün gibi kıvır kıvır bir yerli duruyordu. Elındeki uzun kargıyı başının üstüne kaldırmış, tetikte beklıyordu. Jeff korkudan tir tır tıtremeğe başladı. Yine de korkusunu belli etmemeğe çalışarak olduğu yerde kıpırdamadan durdu. Yerlının kıvırcık sıyah saçları, merhametlı bakışları vardı.

— Beyaz çocuk, ormanda ne işın var ? dıye sordu.

Jeff, meleyen bir koyunla havlayan köpek sesleri işittiğini anlatınca yerli gülmeğe başladı.

— O sesleri bir kuş çıkarır. Ben Tomah, yerli olduğum için kuşu tanırım. İnsanları, hayvanları taklit edip kendi kendine eğlenir.

Jeff, bilgisizliğinden utandı. Bir kuşun sesine aldanarak ormanda kaybolduğunu işitince amcasına kimbilir ne diyecekti? Asıl işin fenası ormanda yolunu nasıl bulacaktı? Bir an düşündü. Belki yerlinin ona bir faydası dokunabilirdi.

— Buradan ormanın dışına çıkan bir yol var mı? diye sordu.

Yerli dostça başını sallıyarak ağaçlara doğru ilerledi. Jeff onun arkasından yürüdü. Kısa zamanda Jeff'ın döne dolana yolunu büsbütün şaşırdığı yere vardılar. Jeff yerlinin yolunu kolayca buluşuna şaşıp kalıyordu. Ormanın kıyısına varıp ova görününce rahat bir nefes aldı. Bir yandan da düşünüyordu. Tomah'ın bu dostça yardımına karşılık ne gibi bir armağan verebilirdi? Elini cebine sokarak büyücek bir cıklet paketi çıkardı. Yerliye uzattı:

— Bir parçasını dener misin?

Tomah çocuğun uzattığı cıkleti gözleri parlıyarak aldı, çiğnedi, yuttu ve neşeli neşeli gülümsedi. Besbellı hayatından memnundu. Jeff:

— Hey ne yapıyorsun? Cıklet yenmez, çiğnenir, diye söylendi. Bana bak, ben ne yaparsam sen de öyle yap

Bir parça cıkleti ağzına atarak çiğnedi, sonra yanaklarını şişirerek puff diye üfledi. Ciklet büyükçe bir balon olmuştu. Bu Tomah'ın çok hoşuna gitti. Jeff birkaç defa aynı şekilde balon yaptı, sonra paketi olduğu gibi yerliye uzattı.

— Bana yolumu göstermekle çok büyük iyilik ettin Tomah, al, bunların hepsi senin.

— Beyaz çocuk, sen çok iyi kalplisin. Yolun açık olsun.

Yerli elini sallıyarak ormanın içinde kayboldu. Jeff bu sırada amcasının kendisini çağırdığını duydu.

— Geliyorum, diye seslenerek atının bağlı olduğu çalılıklara doğru koştu. Merinos koyunu düştüğü çukurdan çıkartılmış, amcasıyla Vıkı köşe bucak onu arıyorlardı. Amcası:

— Jeff, neredeydın? Aklımızı başımızdan aldın, dedi. Haydı bakalım, çabuk eve dönelim, bu kulağına küpe olsun. Bir daha yalnız başına ormana dalma.

Ertesi sabah kahvaltılarını yaparlarken köpeklerin öfkeli öfkeli havladıklarını duydular. Vıki kapıdan başını uzatırken:

— Bu hayvanlara da ne oluyor? diye söylendi. Aaa, yerlilerden biri buraya doğru geliyor.

— Tomah olmalı. Heyy buralarda ne arıyorsun?

Tomah gülerek:

— Bu akşamki törene siz de gelin, dedi. Ay çıktığı zaman âyine başlıyacağız.

Viki sevinçle ellerini çırptı:

— Ooo, bu ne şeref, hıçbır zaman yerliler âyinlerine bızleri çağırmazlardı. Her halde Jeff'de şeytan tüyü olmalı.

O akşam hep birlikte yerlilerin bölgesine doğru yola koyuldular. Tâ uzaktan kamp ateşinin aydınlığı seçiliyordu. Yüksek ağaçlarla çevrili alana vardıkları zaman ateşin etrafında dönerek sıçrayan, kollarını sallayan, avazları çıktığı kadar bağırışan

BİR DANİMARKA MASALI

Kölenin Buluşu

YÜZLERCE yıl önce eski Danimarka beylerinden biri, bir konta esir düşmüştü. O zamanlarda, esirlere iyi muamele etmek âdet değildi. Ya zindanlara atılır, yahut öldürülürdü.

İşte bu esir bey de kontun karşısında başına geleceği bekliyordu. Ama o sırada aklına bir fikir geldi. Belki de hem hayatını, hem hürriyetini kurtarabilecekti.

— Kont hazretleri, dedi, ben şimdi sizin kanunen kölenizim. Bana istediğiniz muameleyi yapabilirsiniz, biliyorum. Fakat bana son bir iyilikte bulunmanızı rica edeceğim. Müsaade ederseniz, memleketime gideyim. Orada bir defa ekip hasadını yapıncaya kadar kalayım. Hasadı kaldırır kaldırmaz döneceğime yemin ederim.

Kont :

— Yalnız bir hasatlık, dedi. Bu küçük bir rica. Peki, kabul ediyorum. Ama sözünü unutma. Hasadını kaldırır kaldırmaz yine benim kölem olacaksın.

Bizim bey neşe içinde atına binip kontun şatosundan çıktı. Ne cins tohum ekeceğini biliyordu.

Evine döndükten sonra, adamlarını her sabah köye yollayıp tohum toplattı.

Neyse, tohumları toprağa ektiler. Bu tohumlardan küçük bitkiler baş verip toprakta kendilerine yol açmağa başladılar.

Fakat o yılın hasat vaktı gelip çattığı halde beyin ekini daha hâlâ hasada elverişli bir hale gelmemişti. Ancak beş on santim kadar boy atabilmişti. Bey tarlalarını dolaşırken kendi kendine gülümsüyordu. Ekini daha çabuk büyümediği için üzgün değildi.

Bir hasat vakti daha geldi geçti. Beyin ekini daha hâlâ hasada elverişli hale gelmemişti. Üçüncü hasat da yine öyle. Bir gün kont atla beyin şatosuna geldi. Doğruca onun yanına gitti. Kont çok kızgındı :

— Yalancı ! diye bağırdı. Sözünü tutmadın. Beni buraya kadar getirttin. Cezan ölümdür.

Bey başıyla tarlalarını göstererek :

— Hayır, dedi. Sözümü tutmamazlık etmedim. Meşelerin büyüyüp de kesilecek, yarılacak hale gelmesi için daha yıllar lâzım. Belki de yüz yıl !...

Kont, beyin tarlalarına baktı. Sarı bir tarla yerine küçük meşe fidanlarının dalgalanan parlak yapraklarını gördü. Beyin ektiği hohumlar meşe tohumları idi. Bir zaman sonra büyük meşe ağaçları elde edecekler ve bu meşelerden güzel eşyalar yapacaklardı. Fakat, beyin de dediği gibi, bu iş için daha uzun seneler lâzımdı.

Kont gülerek beye döndü. Beyin buluşu hoşuna gitmişti :

— Sözüm söz, dedi. Hayatın kurtuldu.

---

yerlileri gördüler. Jeff hayatında hiç bu kadar gürültü işitmemişti. Ayin dansını yapanların arasında gözleriyle Tomah'ı aradı ama, hepsi de birbirine o kadar benziyorlardı ki, bir türlü seçemedi. Yerliler vücutlarını, yüzlerini boyamışlar, başlarına keçi kılından sorguçlar takmışlardı. Bazılarının yüzlerinde ise korkunç maskeler vardı. Tekrar ve tekrar yere çömeliyorlar, sonra havaya sıçrayarak çığlıklar atıyorlardı.

Tomah dansedenlerin arasından ayrılarak Jeff'in yanına geldi. Onu yüksekçe bir yere götürüp oturttu. Ayin dansı çok ilgi çekiciydi ama, Jeff bir zaman sonra şeref misafiri olmanın da bazan insanı yorduğunu farketti. Fena halde uykusu gelmişti. Amcaları kalkmaları için işaret edince çok sevindi. Tomah'a Allahaısmarladık diyerek ayrıldılar. Jeff ormanda yol alırken ateşin etrafında danseden karaltıları hâlâ görür gibiydi. Hayatında bu geceyi hiç unutmayacaktı.

PORTATİF BİR YAZI MASASI

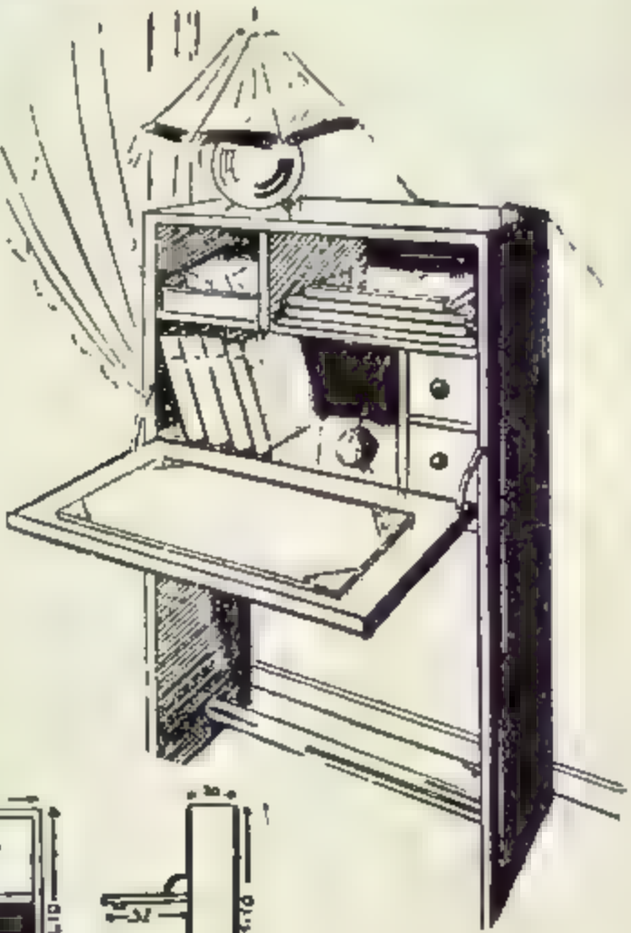

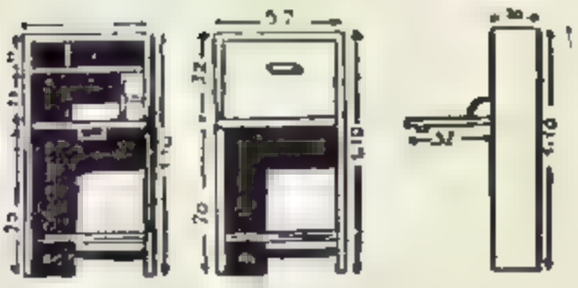

Okul ödevlerinizi rahatça yapabilmeniz için babanızın yahut ağabeyinizin kolaylıkla ve ucuz malzemeyle hazırlıyacakları bir portatif yazı masası örneği veriyoruz.

Marangoza, aynı kalınlıkta 1 metre 10 sm. uzunluk ve 20 sm. genişliğinde iki tahta kestirirsiniz. Bunlar buronun yan yuzleri olacaktır. 57 × 20 sm. lik iki tahta ustü için kestirilir. 57 × 37 santimlik iki tahtadan biri büronun dibi, öteki de açılır kapanır masa içindir. Bunlardan başka 55 × 10 sm. lik bir tahta raf için; bölme için de 2 küçük tahta kesilir.

Buronun parçaları birbirine ya geçme yapılarak yahut tutkalla tutturulur. Açılır kapanır masanın tahtası büroya, resimdeki gibi, 2 mafsalla tesbit edilir. Ayrıca topuz şeklinde madenî bir tutamak ve bir kilit de ilâve edilebilir.

İyice rendelenmiş, pürüzsüz tahtadan yapılacak olan büronuzu, odanızın badanasına veya döşemenize uygun renkte yağlı boyayla boyadıktan sonra raf ve bölmelere okul eşyanızı yerleştirir, güle güle çalışırsınız!

Bu sözleri kekelemeden çabuk çabuk okumaya çalışın!

«Kara kış karlı dağları kasıp kavururken günlerden bir gün kırık tokmaklı kırkıs kalesi kapısında kırk kongu arkasının buyruk gerileri kızgın kargılarla dağlandı»

★

«Galata kule kapısı karşısındaki kuru kahvecinin, gıgısı çıkık, dişi kırık, kurbağa kafalı, karakoncolos kalfası Hakkı karışıklığa getirip kahveye kavruk kakule kırığı kattı.»

★

«Cücü çinici celâli hoca Cabi, geceleri içki içince gızlıce Marpuççular içındeki zücccacıyecilere gidıp içi Çince yazılı cevızcikleri ciro için içiçe geçmiş cicili bicili üç çeşıt bıçimsız civalı cam çubuğu cepçeğizine indirdi.»

★

KARE OYUNU

Oyuncular beşer kişilik dört takıma ayrılıp kare şeklınde sıralanırlar. Karenin ortasına bır iskemle konur. Kaptan düdük çalınca her takımın birinci oyuncusu, iskemlenin ve kendi takımındaki oyuncuların arkasından dolaşıp yerine gelir. Elındeki değneği takımının ikinci oyuncusuna verir. O da aynı şekilde koşarak değneği üçüncü oyuncuya verir. Bu şekılde her takımın bütün oyuncuları koşarlar. Önce bitiren takım oyunu kazanır.

GÜZEL BİR OYUN

BUL BAKALIM

Bu oyuna, istenildiği kadar oyuncu girebilir. Oyuna başlamadan önce oyuncular, aralarından iki kişi seçerler. Bu iki kişi, oyuna gireceklerin sayısı kadar kese kâğıdı hazırlar ve bunların içine diğer arkadaşlarına göstermeden ekmek, sabun, mum, tutkal, taş, tebeşir, lâstik parçaları gibi şeyler koyarlar. Sonra, herkes bu kese kâğıtlarından bir tane alır. Seçilen çocuklardan birisi kâğıdın içindeki şeylerden birinin adını söyler. Öteki çocuklar kâğıdın içine bakmadan elini sokup söyleyen şeyi bulmağa çalışırlar. İkinci çocuk ta, yirmiye kadar sayar, oyuncular bu müddet içinde ortaya çıkıp buldukları şeyi göstermeğe mecburdurlar.

Doğru bulamıyanlar ellerindekilerini tekrar kese kâdığına koyarlar.

Kimin kâğıdı önce boşalırsa, oyunu o kazanır. Böylece oyun devam edıp gider.

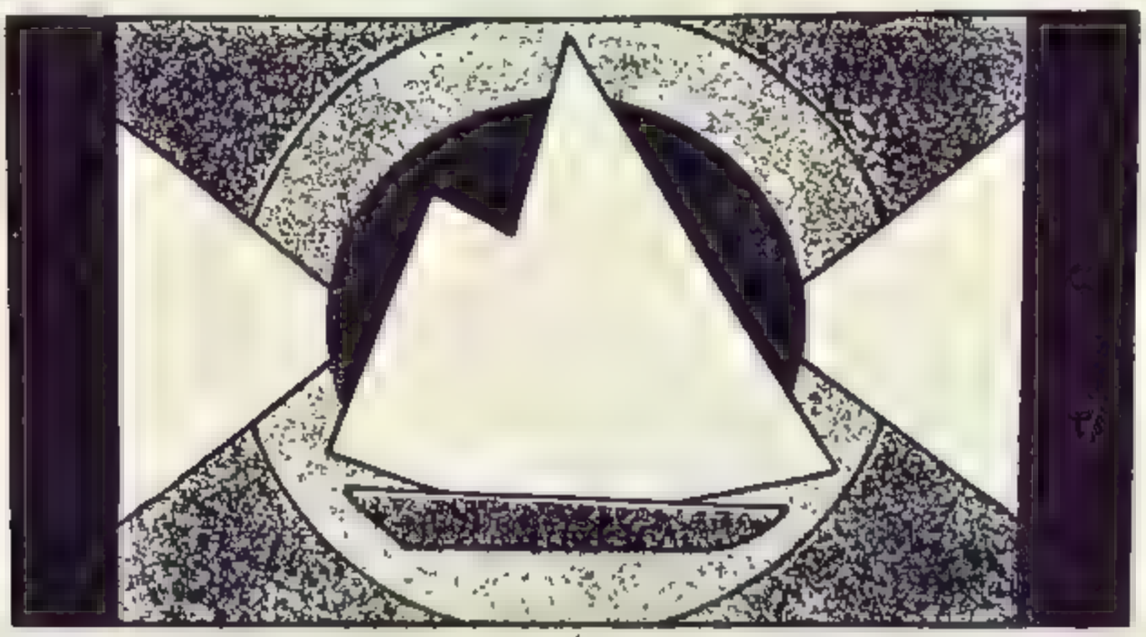

1

2

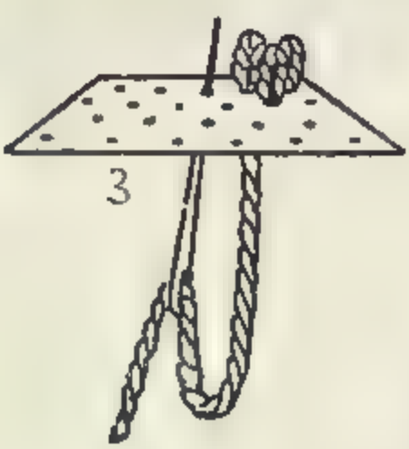

3

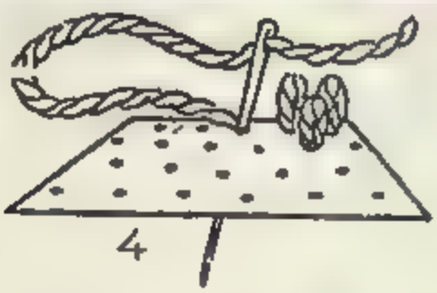

4

5

BEBEKLERİNİZ İÇİN KÜÇÜK HALI

İnce bir mukavvaya istediğiniz deseni çizin. Bu desen ya 1 No. lu şekilde gördüğünüz gibi bir resim, yahut da sizin istediğiniz bir desen olabilir. Bir iğneyle desen çizgileri üzerinde delikler açın. Sonra her şeklin içini de yarımşar santim arayla delin (2 numaralı resim.)

Halının içindeki her desen için ayrı bir renk kullanın ; meselâ gemi yeşil yelken beyaz olabilir. Bir iğneye istediğiniz renk yün geçirerek resmin aşağısından başlıyarak önce bir deliktan iğnenizi geçirin. Sonra aynı delikten iğneyi batırarak ilmeği bol bırakın (Şekil 3). Böylece bir şekli tamamlayın, yine iğneye başka bir renk yün geçirerek öbür kısımları da tamamlayın. Bitirince ilmeklerin ucunu bir makasla kesin. (Şekil 5). Böylece bebekleriniz için çok güzel bir halı yapmış olacaksınız.

SİZ DE BİR KÂŞİF OLABİLİRSİNİZ!

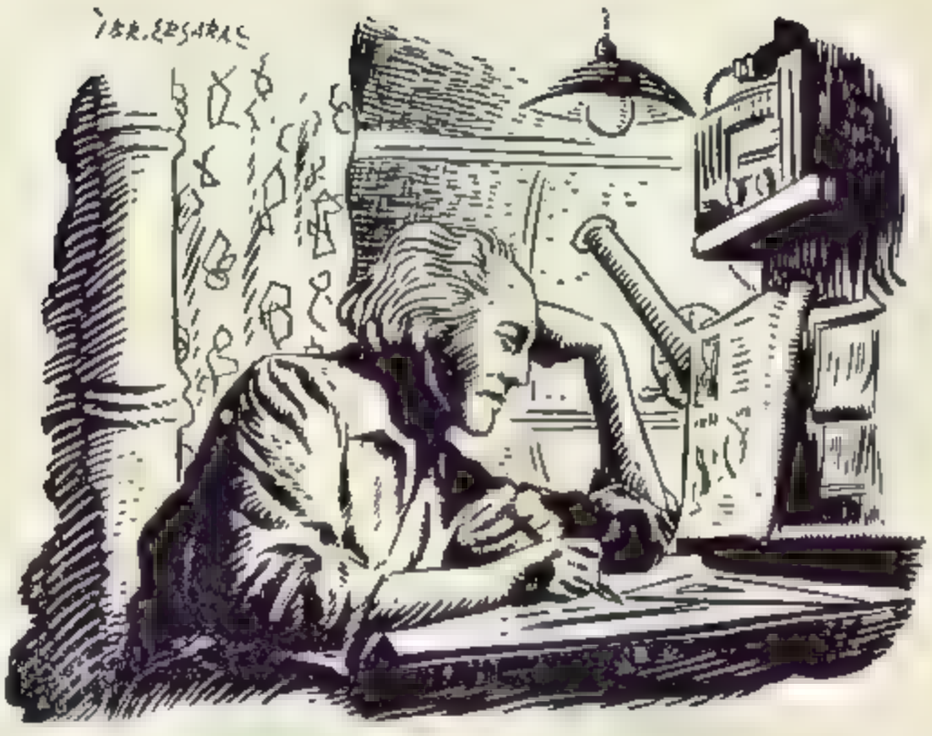

GÜN geçmez ki, fen adamları yeni yeni şeyler keşfetmemiş olsunlar.

Birçok fen adamları hastalıkla savaşmaktadırlar. Bazı hastalıklara karşı açtıkları savaşı kazanmışlardır. Meselâ, şimdi yurdumuzda çiçek hastalığından ölen hemen hiç kimse yoktur. Fakat fen adamlarının savaşacağı daha birçok hastalıklar vardır.

Fen adamları bitkiler üzerinde çalışmakta ve bu suretle şimdiye kadar yetiştirmekte olduğumuz bitkilerden daha iyi ve başka çeşit bitkiler elde etmektedirler.

Onlar daha iyi evcil hayvanlar elde etmek için de çalışmaktadırlar. İstedikleri çeşit köpek, at veya inek elde etmek için bu hayvanların ana ve babalarının çok dikkatli seçilmesi gerektiğini öğrenmişlerdir.

Birçok fen adamları ihtiyacımız olan besin çeşitleri üzerinde incelemeler yapmaktadırlar. Bir kısmı evlerimizi daha iyi aydınlatma çareleri, bir kısmı da plâstik denen yeni maddeler üzerinde çalışmaktadırlar. Eğer etrafınızdaki şeylere dikkat eder ve bunlara dair yazılanları okursanız fen adamlarının şimdi yapmakta oldukları daha birçok şeyleri öğrenirsiniz.

★

Siz de keşifler yapan bir insan olabilir misiniz?

Kolomb ve Byrd gibi yeni yerler keşfeden küyük kâşiflerin hikâyelerini belki biliyorsunuzdur. Ayak basılmamış korkunç yerlere giderek oralarını kendilerine birer yurd haline getirmiş olan insanların başlarından geçenleri de belki okumuşsunuzdur. Şöyle düşünebilirsiniz: «Ben hiç de bu insanlar gibi olamam. Zaten dünyada artık keşfedilmemiş yer de kalmadı. Yerleşecek yeni topraklar yok.»

Dünyanın hiç kimsenin görmediği kısımlarının pek az kaldığı gerçektir. İnsanların yaşanmağa değer yerlerin çoğunda çoktan yerleşmiş oldukları da doğrudur. Bununla beraber siz yine keşifler yapabilirsiniz. Bugünün büyük kâşifleri fen adamlarıdır. Yerleşilecek yeni yerler, topraklar yerine, fen adamları, etraflarındaki âlemde yeni yeni şeyler bulmaktadırlar. Bu keşifler yeni yerlerin keşfi kadar önemlidir.

Fen adamlarının çözeceği daha birçok bilmeceler vardır. İnsanları nezleden nasıl korumalıdır? Bize lâzım olan vitaminleri hangi çeşit yiyecekte buluruz? Bu kadar zamandan beri kullanmakta olduğumuz kömür ve odunun yerine kullanılabilecek şeyler nelerdir? Güneşten gelen ısı ve ışığa işlerimizi nasıl gördürürüz? Dünyamıza benzer başka dünyalar var mıdır? Bunlara benzer binlerce ve binlerce çözülecek problemler vardır. Fen adamlarının çözmesi lâzım gelen problemler her zaman olacaktır. Fakat bu problemlerin daima olması bir insanın fende iyi bir kâşif olmasına yeter bir şey değildir. Fen adamı olmak istediğinizi farzedelim. Keşifler yapmak istiyorsunuz. Deney yapmayı seviyorsunuz. Yorulmayan kuvvetli gözleriniz var. Fen adamı olmak için son kararınızı vermeden önce kendinize sormanız gereken beş soru vardır. Bu sorular şunlardır:

Çok çalışmayı sever miyim?

Sabırlı mıyım?

Çok dikkatli ve titiz miyim?

Açık zihinli miyim, yani, eğer bulduğum şey, bulacağımı zannettiğim şeye uygun gelmezse düşüncemi değiştirmek ister miyim?

Doğru düşünebilir miyim?

Bu soruların hepsini evet diye cevaplandırabilirseniz yarının kâşiflerinden biri ve fen dallarından birinin öncülerinden olabilirsiniz.

Nezle deyip de geçmeyin!..

GEÇEN akşam, dostum Ahmet Bey telâşlı telâşlı bize geldi. Oğlu küçük Turan'ın çok hasta olduğunu söyliyerek beni aldı evlerine goturdu. Yatağında acıdan kıvranan Turan'ı görseniz, siz de ona acırdınız. Yavrucak konuşamıyor, hep kulağını göstererek ağlıyordu. Derhal çocuğun bir kulak iltihabına tutulduğunu anladım.

— Muhakkak bu çocuk nezleydi. Nezleden de ne çıkar diye her halde ihmal ettiniz, işte böyle şimdi kulağına vurdu. Yavrucak orta kulak iltihabı olmuş, dedim.

Annesi söze karışarak:

— Ah doktor bey ah, haklısınız, dedi. Turan beş gündür nezleydi, ama biz aldırmadık. Derslerinden kalmasın diye yine okula gönderdik. Böyle olacağını bilseydik onu dışarı çıkarır mıydık hiç!

— Evet, dedim, birçok ana babalar bu hatayı yapıyorlar. Adam sen de, nezleden ne çıkar, diye nezleyi küçümsüyorlar. Halbuki birçok hastalıklar önce böyle nezleyle başlar. Onun için kendisinde biraz kırıklık, geniz yanması, burun akması hisseden, evden çıkmamalı, odada dinlenmeli, sıcak şeyler içmeli. Yoksa ihmal olunan nezle, insanın başına buyük işler açabilir. Zatürrie, anjin, kulak iltihapları gibi birçok ateşli ve ıstıraplı hastalıkların başlangıcı çokluk nezledir. İşte, Turan da böyle ihmal edilmiş bir nezlenin kurbanı olmuş... Bilirsiniz ki, kulakla burun arasında bir yol vardır. İnsan, nezle olunca, mikroplar bu yoldan kolaylıkla orta kulağa giderler. Orasını 30 - 40 derece ateşle, şiddetli ağrılarla iltihaplandırırlar. Nezle daha henuz başlamak uzere iken tedbir alınırsa en çok uç beş gün içinde geçer. Fakat ihmal edilirse, ateş yükselir, grip başlar. Onun neticesinde de bir takım başka hastalıklar, meselâ sinuzit, anjin, yani boğaz iltihabı, bronşit, orta kulak iltihabı, zatürree gibi bir takım gayet uzücu, sıkıcı hastalıklar meydana gelir. Nezle daima bir tehlike işaretidir. Başında tetik davranmak gerekir.

Bu arada ağrısı biraz dinen Turan hemen sordu:

— Peki doktor amca, nezleye tutulmamak için ne yapmalı?

— Biliyorsun ki, yavrum bu hastalıklar insandan insana bulaşırlar. Bu kış aylarında kalabalık yerlere, sinemalara, kahvelere filân gitmemeli. Ayak ve başları daima kuru tutmalı. Sıcak bir yerden birdenbire soğuk bir yere çıkmamalı. Çıkarken mutlaka kalınca bir şey giymeli. İyi beslenmeli. Sabah kahvaltısı yapmadan sokağa fırlayan çocuklar çokluk kış hastalıklarına yakalanırlar. Bol yemiş yemeli. Bütun hastalıklar gibi nezle de zayıf insanları alt eder. Onun için daima kuvvetli ve sağlam olmaya çalışmalı.

Dr. Kâmran ŞENEL

HEYECANLI Yolculuk

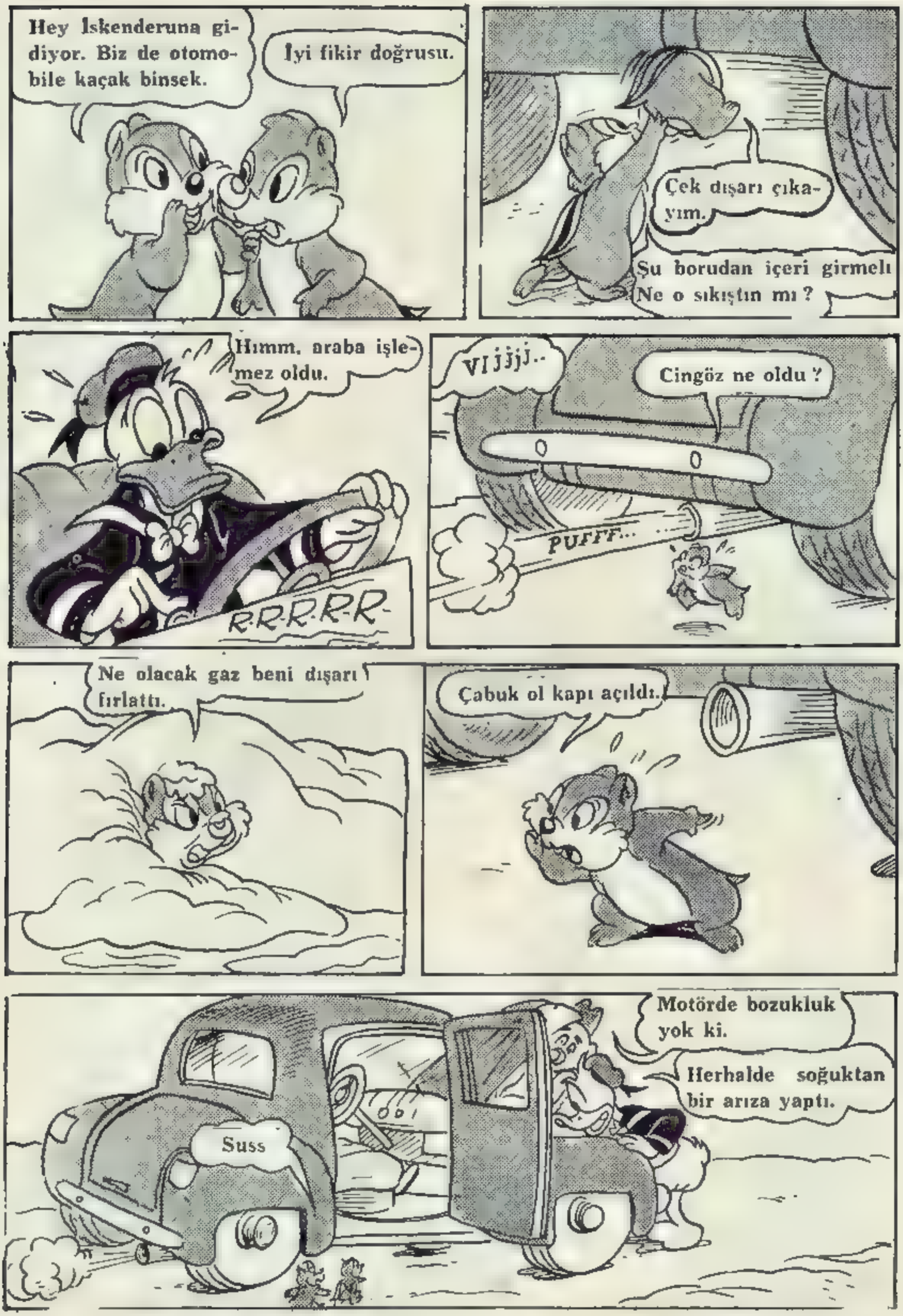
Hey İskenderuna gidiyor. Biz de otomobile kaçak binsek.
İyi fikir doğrusu.
Çek dışarı çıkayım.
Şu borudan içeri girmeli
Ne o sıkıştın mı ?
Hımm, araba işlemez oldu.
R-R-R-R-R-
VIJJJJ..
Cingöz ne oldu ?
PUFFF...
Ne olacak gaz beni dışarı fırlattı.
Çabuk ol kapı açıldı.
Motörde bozukluk yok ki.
Herhalde soğuktan bir arıza yaptı.
Suss

Çabuk olsa da yola koyulsak.
İşte geliyor.
RRIN!
Çok şükür kurtuldum.
Gatırç..
Acayip, bu arabaya da ne oluyor?
Vıjjj...
Oh yola düzüldük.
Çok hızlı gidiyor.
Kulağıma acayip sesler geliyor.
Burası çok ısındı, biraz serinliyelim Cingöz.
Bırrr... Ne kadar soğudu.

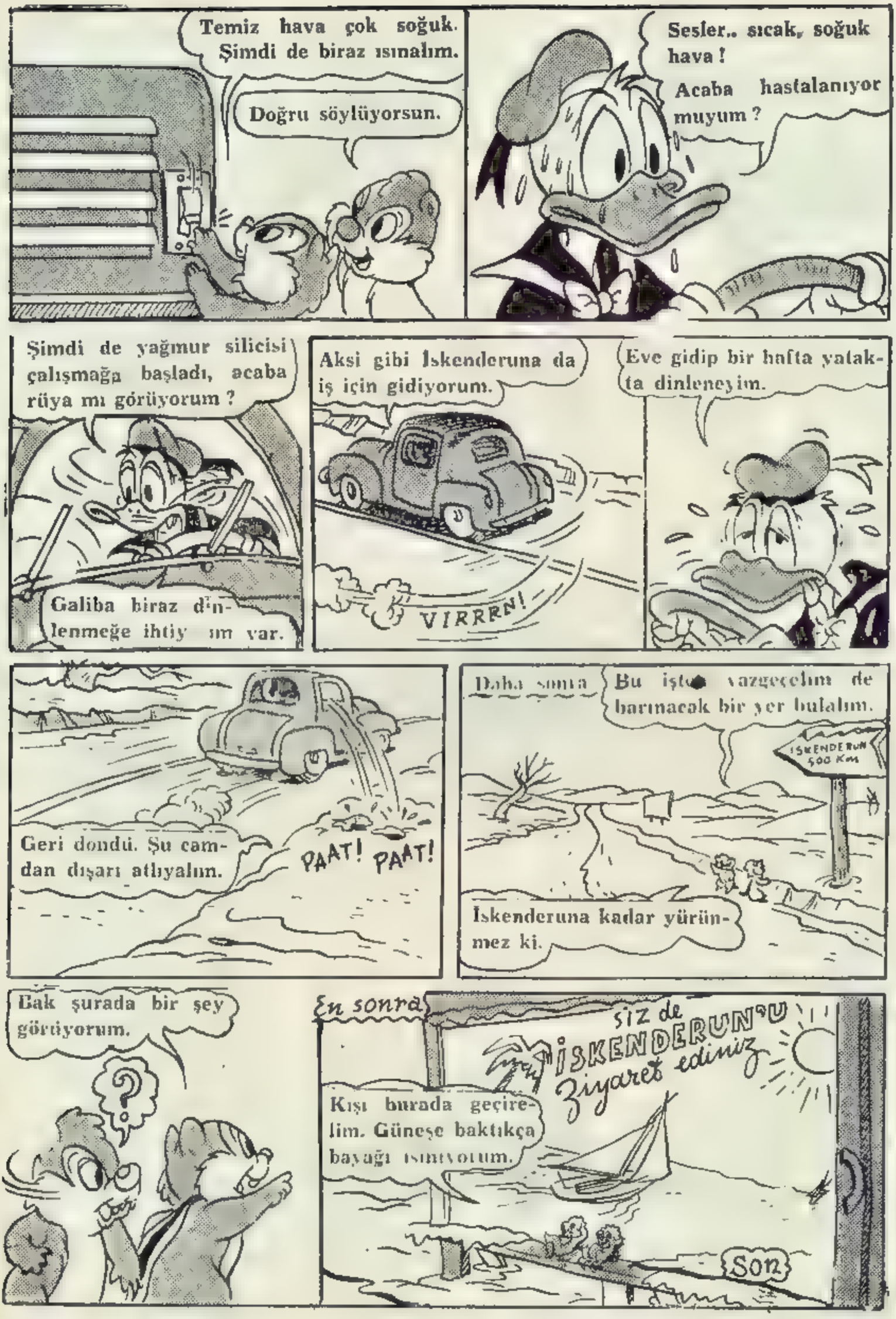
Temiz hava çok soğuk. Şimdi de biraz ısınalım.
Doğru söylüyorsun.
Sesler.. sıcak, soğuk hava!
Acaba hastalanıyor muyum?
Şimdi de yağmur silicisi çalışmağa başladı, acaba rüya mı görüyorum?
Galiba biraz dinlenmeğe ihtiyacım var.
Aksi gibi İskenderuna da iş için gidiyorum.
VIRRRN!
Eve gidip bir hafta yatakta dinleneyim.
Geri döndü. Şu camdan dışarı atlıyalım.
PAAT! PAAT!
Daha sonra
Bu işten vazgeçelim de barınacak bir yer bulalım.
İSKENDERUN 500 Km
İskenderuna kadar yürünmez ki.
Bak şurada bir şey görüyorum.
?
En sonra
Siz de İSKENDERUN'U Ziyaret ediniz
Kışı burada geçirelim. Güneşe baktıkça bayağı ısınıyorum.
Son

Pembe İncinin Başına Gelenler

BEN deniz dibinde doğdum. Beşiğim bir istiridye kabuğu olmuştu. En sevdiğim çocukluk arkadaşım bodur, tıknaz bir yengeçti

Hayatımın ilk seneleri çok rahat, çok mesut geçti. Fakat bir gün, nasıl olduysa oldu, başıma bir felâket geldi, inci avcılarının eline düştüm !...

Kabuğumu açtıkları zaman avcıların hepsi bana hayran oluyorlar :

«Şunun güzelliğine bakın !...» «Böyle parlak inci az bulunur doğrusu.» diyorlardı.

Doğduğum deniz köşesinden ayrıldığım için öyle üzülmüştüm ki, övülmem bile beni gururlandırmıyordu. İlk olarak gördüğüm mavi göğe, üzerime eğilen insan yüzlerine şaşkın şaşkın bakıyordum

Elden ele epey gezdikten sonra kendimi yine karanlıkta buldum, sevindim ama, bulunduğum yer, kabuğum değildi, ufak bir kutuydu Günler geçiyordu. Denizi, kabuğumu, arkadaşım küçük yengeci pek özlemiştim. Bir gün, içinde yattığım kutunun kapağını kaldırdılar. Bir de ne göreyim ?... Etrafım boy boy, çeşit çeşit incilerle dolu... Bazıları uzun, dizi halinde, bazıları da küpe, altın iğneleri süslüyorlardı. Bir kuyumcu dükkânında olduğumu herhalde anlamışsınızdır.

O gece sabaha kadar kardeşlerimle konuştuk. Başka başka denizlerden toplanılmış bu birbirinden güzel inciler de, benim gibi, doğdukları yerlerin özlemini çekiyorlardı. Onlardan en güzel, en değerli incilerin yüzüklerde kullanıldığını öğrendim.

Ertesi gün, bana epey acı veren bir ameliyattan sonra, öteki arkadaşlarım gibi, beni de bir yüzüğe geçirdiler. Bereket versin, gövdemi sıkan sivri altın tırnaklara kısa zamanda alışabildım. Yüzüğe taktıktan sonra güzel, süslü bir kutu içinde beni de öbür arkadaşlarımın yanına, vitrine koydular.

Camın öbür tarafından insanlar gelip geçiyor, bazıları vitrinimizin önünde durarak bakıyorlardı. Beni görünce : «Pembe inci !... Bir harika.», «Binde bir rastlanan güzellikte bir pembe inci.» diye övüyorlardı.

Bu tatlı sözler yavaş yavaş hoşuma gitmeğe başlamıştı doğrusu. Bir gün dükkâna gelen güzel giyimli bir bayan benimle elmas taşlı bir yüzük arasında epey bocaladıktan sonra beni seçince hayatım pek değişti. Güzel sahibim beni çok sevdiği için, parmağından çıkarmıyor, her gittiği yere beraber taşıyordu.

Bu kalabalık, gürültülü, dinlenmek nedir bilmeyen hayat bana yeniden yeşil suların dibindeki köşeciği aratmağa başlamıştı. Ama, her halde şikâyetçi olmamın cezası olacak, başıma bundan da kötü bir şey geldi. Bir gece, bayanımın yüzük kutusunda uyuklarken, birdenbire, tam üstüme düşen kuvvetli bir cep feneri ışığıyla

DERS VEREN HIRSIZ

Gece geç vakit evlerine dönen New York'lu genç bir karı-koca yatak odasında yabancı bir adam bulunduğunu anlayınca korktular ve hemen polise telefon ettiler.

Yedi aylık çocuklarının yattığı karyolanın yanında oturan kılıksız iri yarı bir adam bunları görünce ayağa kalkarak sert ve kaba bir tavırla çıkıştı : «İnsaf ve merhametiniz olmadığı meydanda ! Ama aklınız da mı yok, sizin ? İnsan böyle bir damlacık yavruyu tek başına bırakır da nasıl gece gezmesine çıkar ? Ben olmasaydım çocuk ölecekti be !» Bu sırada içeriye giren polislere de şöyle der : «Ben buraya girdiğim zaman yavru sancıdan kıvranıyordu, mos-mor olmuştu. Banyoya götürdüm, sıcak bezlere sardım, yarım saatte güç halle teskin ettim. Yavrucak burada kıvransın, onlar dışarıda eğlenip dansetsinler ! Böyle ana-babalık olmaz. Ayıptır, günahtır !»

Ve iri-yarı kılıksız adam sözlerini şöyle bitirir «Polis efendiler, ben hazırım. Alın, nereye götürecekseniz götürün beni !»

uyandım. Kaba, kalın parmaklı bir el beni ve yanımda duran mavi yakut yüzüğü yakaladı. Biraz sonra karanlık, sıcak bir yere düştük. Hırsızın cebinden çıktığım zaman fakir bir odada olduğumuzu gördüm. Adam, bir an bizi seyrettikten sonra, bir gazete parçasına sardı, tekrar cebine yerleştirdi, dışarı çıktı. Arkadaşıma :

— Ne olacak bu bizim halimiz ? dedim.

Korku ve üzüntümü gören mavi yakut, beni teselli etmeğe çalışıyordu :

— Bir şey olmaz canım ! Beni tam üç kere çaldılar. Döne dolaşa yine bayanımızın parmağına gireriz

Hırsız odadan çıkmağa hazırlanırken, birden, dışarıdan birkaç kişinin yürüdüğü, kalın, sert bir sesin :

— Kanun namına kapıyı açmanı emrediyorum ! diye bağırdığı duyuldu.

Hırsız söz dinlemedi. Öyle sanıyorum ki, pencereden, damdan dama atlıyarak kaçtı. Duyduğum keskin bir düdük sesi, sallana sallana gidişimiz, trende bulunduğumuzu gösteriyordu. Hırsız, anlaşılan polislerden kaçabilmişti !

Oldukça uzun süren bir yolculuktan sonra ufacık bir kasabaya indik. Deniz kenarında bulunduğumuzu, çocukluğumdan beri alıştığım deniz kokusundan anladım. Hırsız bizi ihtiyar bir kuyumcuya götürdü. Kuyumcu, mavi yakut arkadaşımı alakoydu, ama beni nedense almak istemedi. Tekrar hırsızın cebine girdim. Dükkândan ancak birkaç adım uzaklaşabilmiştik ki, arkamızdan bir düdük sesi duyuldu. Adamın cebinde sarsılmağa başlayınca, onun koştuğunu anladım. Birkaç el ateş edildi. Hırsız koşmuyor, âdeta uçuyordu... Birdenbire durdu, beni cebinden hızla kaparak havaya fırlattı.

Düşerken geçirdiğim korkuyu size nasıl tarif edeyim bilmem ! Havada bir kavis çizdikten sonra da yuvarlana yuvarlana aşağıya düştüm. Nereye düştüm dersiniz ?... Denize, denize düştüm çocuklar !... Dalgalar üzerimi örttüler, doğru dibe gittim.

Epey zamandır deniz dibindeyim. İnşallah, düşmanlarımız, inci avcıları bulunduğum yeri haber alıp beni avlamağa gelmezler. Yüzüğün altın tırnakları gitgide gevşiyor; pek yakında bunlardan kurtulup doğduğum günkü gibi, hür olacağım.

Burada tıpkı çocukluk arkadaşıma benzeyen, bir de yengeç arkadaşım var. Yumuşak kumun üstünde, dalgaların hafif sallanışiyle yaşayıp gidiyorum. Çok rahatım, keyfime diyecek yok !..

Nihal Yalaza TALUY

MEMLEKETİM

Ben seni çok severim,
Benim güzel memleketim !
Bir yanında kar yağar lâpa lâpa,
Sabah akşam yanıp durur sobalar
Saçaklardan buzlar sarkar,
Geçit vermez olur dağlar.
Kimseyi çıkarmaz dışarı
Soğuk, yağmur, rüzgâr !

Öbür yanında bakarsın hava ılık,
Paltosuz insanlar gezer caddelerde.
Sanki bahar gibidir ortalık !
Ağaçlar dökmez yapraklarını,
Göç etmeyi düşünmez kuşlar !
Tarlalar yeni baştan sürülür.
Bahçelerde uçurtma uçurur çocuklar;
«Gel tadıma bak» der insana sanki
O güzelim portakallar !

Seni ben çok severim,
Benim canım memleketim.

Şükrü Enis REGİ

Devi Yenen Kılıç

BİR KUZEY EFSANESİ

ÇOK eski zamanlarda Kuzey Denizi kıyılarındaki alçak ovaların bulunduğu Santen ülkesinde Siegfried adında asîl bir prens yaşıyordu. Babası Ren nehrinin Kuzey Denizine ulaşmadan önce ağır ağır aktığı zengin memleketin kıralıydı, her yerde dürüstlüğü, akıllı idaresiyle tanınırdı. Prensin annesi iyi kalpli, tatlı dilli bir kadındı. Kıral ve Kıralıçe biricik oğullarını mesut etmek için ellerinden gelen her şeyi yapıyorlardı. Uzak ülkelerden birçok kıymetli bilginler getirterek Prensi bilgili bir insan olarak yetiştiriyorlardı. Delikanlı aynı zamanda cenk oyunlarında ve yiğitlik gösterilerinde çok usta oldu. Hiçbir genç ok atışında onunla boy ölçüşemiyordu. Genç, ihtiyar, zengin, fakir herkes cesur Prensin asîl hareketlerini övüyor, arkadaşlığını kazanmak için birbirleriyle yarış ediyorlardı. Herkes genç Prensin yan gelip yattığını, arkadaşları ile zevk ve sefa içinde yaşadığını sanıp dedikodu ediyordu.

Ama insanların hayatı sadece eğlence ve oyun peşinde koşmakla geçmez ki... İhtiyar kıral her zaman oğlunu karşısına alır:

— Yavrum, çalışmak ayıp değildir, dedi. Dünyada aklı başında herkes çalışır. Prensler bile alnının teriyle yaşamasını bilmeli. Ancak bu şekilde bir insan şeref ve itibar sahibi olabilir.

Ve böylece Siegfried yakışıklı bir delikanlı olunca Ren ormanlarının kıyısındaki demir ocaklarının sahibi meşhur Mimer Ustanın dükkânına çırak olarak verildi. Çünkü tâ eski zamanlardan beri demircilik, zanaatlerin en asîli olarak bilinirdi. İlâhlar bile demir dövmekten çekinmemişlerdi.

Mimer adındaki bu usta aynı zamanda suyundan içenlere gerçeği açıkça görebilme yeteneği veren harikulâde bir kuyunun bekçisiydi. Delikanlı iyi bir Prens olarak yetişebilmesi için Mimer'in okuluna gönderildi. Babasının sarayındayken giydiği zengin elbiselerin yerini, kaba mavi bir blûzla ağır tozluklar, deriden bir demirci önlüğü aldı. Ayağına da biçimsiz, tahta ayakkabılar giydi. Her gece annesinin gelip büyük bir şefkatle örttüğü kuş tüyü yatağın yerine artık dükkânın bir köşesindeki saman yığınının üzerinde yatıyordu. Fakat genç Prens hiçbir zaman halından şikâyet etmedi. Sabahın erken saatlerinden gecenin yarısına kadar demir ocağından etrafa kıvılcımlar sıçrıyor, çekicinin sesi çın çın ötüyordu.

Kısa bir zamanda Prens fevkalâde usta bir demirci oldu. Hiç kimse işçilikte onunla yarışamıyordu. Bir sabah ustası Mimer demirci dükkânına suratını asmış, üzgün bir şekilde geldi. Besbelli canı bir şeye sıkılmıştı. Nitekim biraz sonra çıraklar derdinin sebebini kendi ağzından öğrendiler. O zamana kadar hiç kimse ortaya çıkıp Mimer'le sanatkârlık yarışmasına girişmemişti. Fakat Burgonya ülkesinden Amilas adlı dev cüsseli bir türedi şimdi ortaya çıkmış, bütün demircileri yarışmaya davet ediyordu. Amilas, böbürlenerek en keskin kılıçların bile kendi yaptığı zırh elbiseyi zedeliyemiyeceğini söylüyordu. Üstünlüğünü isbat et-

mek için de bütün demircilere meydan okuyarak, «Ya benimle düello edin, yahut da büyük sanatkâr olduğuma inanıp bana kul olun!» diyordu. Mimer günlerce tek başına o meşhur zırhı delecek kadar keskin kılıcı yapmağa çalışmış ama başaramamış, en nihayet çıraklarına danışmağa karar vermişti.

— Aranızda böyle bir kılıcı yapabilecek biri var mı?

On iki çırak birbiri ardınca başlarını salladılar. Çıraklardan biri ustasına şöyle cevap verdi:

— O harikulâde zırh hakkında çok şeyler duydum. Ne kadar keskin olursa olsun, hiçbir kılıcın zırhı sakatlıyamıyacağına eminim. Bizim yapabileceğimiz ancak Amilias'ın zırhıyla boy ölçüşecek cinsten çelik bir elbise olabilir.

O sırada genç Prens şöyle dedi:

— Usta, senin istediğin kılıcı ben yapacağım. Yalnız bana denemem için fırsat ver.

Bu sözleri duyan çıraklar gülüşerek alay etmeğe başladılar ama, Mimer onları önledi.

— Bu gencin konuşmasını duyuyorsunuz. Bakalım bir şeyler yapabilecek mi? Karşınızda asil bir kıralın oğlu var. Kabiliyetli bir genç. Varsın istediğini bir denesin. Fakat eğer başaramazsa dünyaya geldiğine onu bin defa pişman ederim.

Prens Siegfried hiç cevap vermeden işe koyuldu. Tam yedi gün yedi gece alev alev yanan ocaktan etrafa kıpkızıl kıvılcımlar saçıldı. Sekizinci gün kılıç tamamlandı. Delikanlı onu ustasına getirdi. Demirci parıl parıl parlayan silâhın keskin ucunu yokladı.

— Gerçekten uç çok sivri. Bir deneyelim bakalım.

Sonra suya çok hafif bir yün iplığı attı ve yüzerken kılıçla vurdu. Mavi ışıklar saçan kılıç incecik yünü ikiye ayırdı. Demirci sevinç içinde:

— Aferin, diye bağırdı, hayatımda ne bundan daha keskin bir kılıç, ne de bundan daha halis bir çelik gördüm. Öyle zannediyorum ki,

bu elimde olduğu müddetçe şampiyonluk yarışmasına girebilirim.

Fakat Prens eserinin daha iyi olmasını istiyordu. Kılıcı alıp tekrar demirci dükkânına döndü. Onu parça parça kırdı. Sonra tam üç gün üç gece kızgın ateşte kaynak yaptı. Süt ile yulaf unu katarak çeliğe su verdi. Mimer Ustanın ve onu küçük görerek dudak büken çırakların gözü önünde suya bir yumak yün attı. Yüzerken kılıcıyla şöyle bir vurdu. İkiye bölünen yumağın bir tek lifi yerinden oynamadan suda yüzüyordu.

Prens, elinde kılıç tekrar dükkâna döndü. Tam yedi hafta gece ve gündüz durmadan ocaktan etrafa kızıl alevler saçılırken çekici çınladı durdu. Kimseyi yanına sokmadığı için kılıca ne sihir kattığını çıraklar öğrenemediler. Yedinci haftanın sonunda yanakları çökmüş, rengi solmuş bir şekilde dışarı çıktı ve kılıcı Mimer'e teslim etti.

— İşte kılıcı tamamladım, dedi. Onu İstediğin gibi kullan. Dünyanın en büyük demirci ustası olduğunu isbat et.

Hemen büyük bir tiftik yığınıyla on koyundan kırkılmış yün üstüste konarak suya bırakıldı. Keskin kılıç bir anda yün yığınını ikiye ayırıverdi

— Prens, asil Prens. Gerçekten dünyanın en keskin kılıcını yaptın. Eğer dev cüsseli Amilias'ın zırhı kılıcının vuruşlarına dayanırsa ben de seve seve onun kulu olurum.

Hemen Amilias'a bir haberci gönderdi. İki kudretli sanatkârın karşılaşıp şampiyonluk yarışmasına girişecekleri yer ve zaman kararlaştırıldı.

Gün yaklaşınca Mimer belinde kılıcı, peşinde on iki çırağıyla yola düzüldü. En kısa yoldan, Ren nehri kıyılarına vardılar. Sonra bir zaman nehrin dolambaçlı yatağını takib ederek en sonunda Burgonya ile alçak ovalar ülkelerini birbirinden ayıran yüksek tepelik arazi-

* * * * * * * * * * * *

SAĞ EL

Sağ elim, arslan elim
Her hâli ayrı ayrı
Dillere destan elim.
Âlemde senden gayrı
Gerçek dayanak mı var?
Yediğim ekmek senden,
Sen, ev yıkmaz, ev yapar
Sensin beni ben eden.

Sağ elim, arslan elim,
Dost için, düşman için
Her zaman insan elim.
İstemem dert göresin,
Sen dünya maceramda.
Sevgim, sabrım kararım,
Güksem de ağlasam da
Ancak seninle varım.

Cahit Sıtkı TARANCI

* * * * * * * * * * * *

ye ulaştılar. İşte yarışma tam orada yapılacaktı. Zaten her iki şampiyonun taraftarları çoktan toplanmışlar, büyük bir sabırsızlıkla yarışmayı bekliyorlardı. Bir tarafta buyruğu altındaki şövalyeleriyle Kıral ailesi öbür tarafta ise Burgondi ülkesinin üç büyük kıralı ile onların amcası ve Ren ülkesinin en merhametsiz savaşçısı Hagen vardı.

Yarışma için yapılan bütün hazırlıklar tamamlanınca Amilias üzerinde o çok övülen zırhı ile dağın tepesine tırmandı, büyük bir kayanın üzerine oturarak Mimer'in gelişini bekledi. Kocaman yapısı ve içinde en az elli kişiyi barındırabilecek büyüklükte pırıl pırıl parlayan zırhıyla tıpkı bir şato kulesini andırıyordu. Vücutça ondan pek aşağı kalmıyan demirci Mimer, dağın yamacından yukarı zorlukla tırmanmağa başlayınca devin yüzüne vahşî ve korkunç bir gülümseme yayıldı. Zırhının çeliğini deneyecek olan ince uzun kılıçtan hiç korkmuyordu. Daha şimdiden Burgonyalılar şampiyonlarının zaferinden emin yüksek sesle bağırışıyorlardı. Mimer'in taraftarları ise sessiz bekleşiyorlardı. Sadece kıral yanındakilere şöyle dedi:

— Bilgi her zaman vahşî kuvveti yener. Mimer'in akıl kuyusundan bir yudum içip bilgi kılıcını elinde taşıyan bir cüce bile en kuvvetli devlerle korkusuzca yarışabilir.

Mimer dağın tepesine varınca dev, ellerini kavuşturup gülümsedi. Fakat demirci korkuyu unutmuştu. Mavi ışıklar saçan kılıcını kavradı ve sağdan sola savurarak şimşek kadar hızla havayı yarıp devin zırhına vurmağa başladı. Aşağıdaki vâdide bekleşen seyircilerin kulağına tıpkı kızgın demir suya batırılınca nasıl ses çıkarırsa, öyle tıslamalar geliyordu. Dev elleri daha hâlâ kavuşuk bir şekilde hareketsiz kayanın üstünde oturuyordu ama, yüzündeki tebessüm kaybolmuştu. Biraz sonra Mimer yarı alaylı:

— Şimdi nasılsın? diye sordu.

Dev:

— Kendimde bir tuhaflık hissediyorum, diye cevap verdi.

— Bir silkin bakalım.

Dev denileni yaptı. Fakat eyvah, birden ortasından iki parçaya ayrılıverdi. Çünkü halis kılıç o çok övülen zırhı yarmış ve devin vücudunu ikiye bölmüştü. Devin başı, omuzları hâlâ katlı duran kolları takla atarak gök gürlemesi gibi korkunç sesler çıkararak dağın eteğine yuvarlandı; Ren nehrinin sularına gömüldü. Kocaman vücudun diğer kısımları ise olduğu yerde kaldı. Ren nehrinde gemi ile yolculuğa çıkan seyyahlar mehtaplı gecelerde hayal meyal dağın tepesindeki devin zırhını görebilirler.

Mimer kılıcını kınına koydu ve ağır ağır ovaya indi. Taraftarları onu zafer çığlıklarıyla karşıladılar. Şaşkın Burgonyalılar ise talihsiz şampiyonlarının yenildiği kanlı tepeye başlarını bile çevirip bakmadan sessizce dağıldılar

Prensle Mimer usta çayır cayır yanan ateşi körüklemek için çıraklarla birlikte demirci dükkânına döndüler. Herkes, güneş ışığı gibi pırıl pırıl yanan bu eşsiz kılıcı Mimer ustanın yaptığını sanıp, onu öve öve bitiremediler.

Ayhan BİRAND

ALIN TERİ

Bundan yıllarca önce memleketin birinde çalışkan bir çiftçi varmış. Durup dinlenmeden tarlada çalışır, toprağa evlâdı gibi bakarmış. Çiftçi bu çalışmasının kazancını da görürmüş. İyi sürülmüş toprak her yıl altın başaklarla doluyor, buğdaylarını ambarlar almıyormuş.

Çiftçinin komşuları, onun tarlasının bu kadar bol ürün vermesine şaşıyorlarmış.

Bir gün;

— Bu adamda muhakkak bir şey var. Her halde o, büyük bir büyücü olacak. Öyle olmasa bizim bütün tarlalarımızın mahsulünü kendi tarlasına toplar mıydı? diyerek adamı büyücülük suçundan mahkemeye vermişler.

Çiftçi mahkeme günü besili öküzlerini, sapanını, ışıldayan çapasını, tırpanını alarak mahkemenin kapısına dayanmış.

Yargıç ona suçunu söyleyince, çiftçi hemen öküzleriyle âletlerini göstermiş ve:

— Benim tarlalarımı bereketli yapan büyü bunlardır, demiş. Ne yazık ki, şimdiye kadar toprağa döktüğüm alın terini gösteremiyeceğim. Affedersiniz!..

Bütün yargıçlar onun haklı olduğunu kabul etmişler.

GÜLELİM

HAY CAHİL !

Cahil bir adam, büyük bir kırtasiyeci dukkânına girdi :

— Bana bir küre veriniz, dedi, oğluma hediye edeceğim.

— Hangi küreden ?

— Yuvarlak bir şeymiş. Tıpkı dünya gibi imiş.

— Anlaşıldı efendim, verelim. Ne büyüklükte olsun. ?

— Tabii büyüklükte olsun. Kaç para ise verelim !..

★

ÖBÜRÜNÜ GÖRMEMİŞ

— Suna, dolapta iki elma bırakmıştım bir tane kalmış. Nasıl oldu bu ?

— Öbürünü görmedim de ondan, anne !...

★

SENİN DİŞİN OLSAYDI

— Dişim çok ağrıyor.

— Dişçiye git çıkarsın. Benim dışim olsaydı öyle yapardım.

— Senin dişin olsaydı, ben de öyle yapardım !...

★

DURUMA GÖRE

Müfettiş, sınıfa girince ön sırada oturan küçük bir çocuğa sordu :

— Üç, üç daha ne eder yavrum ?

Çocuk, biraz durdu, sonra :

— Bu, duruma göre değişir efendim, diye cevap verdi.

Müfettiş :

— O da ne demek kızım ?

— Öyle ya efendim. 3 ile 3 ü alt alta yazarsanız 6 eder. Fakat yanyana yazınca 33 olur.

★

TÜRKÇE DERSİNDE

Öğretmen Türkçe dersinde bir çocuğa sordu :

— Çalmak fiilinin «gelecek zamanı» nedır ?

Çocuk derhal cevap verdi :

— Hapise girmek öğretmenim !...

★

Öğretmen — Fatoş altı elma ile beş portakal ne yapar ?

Fatoş — Vitamin yapar öğretmenim !...

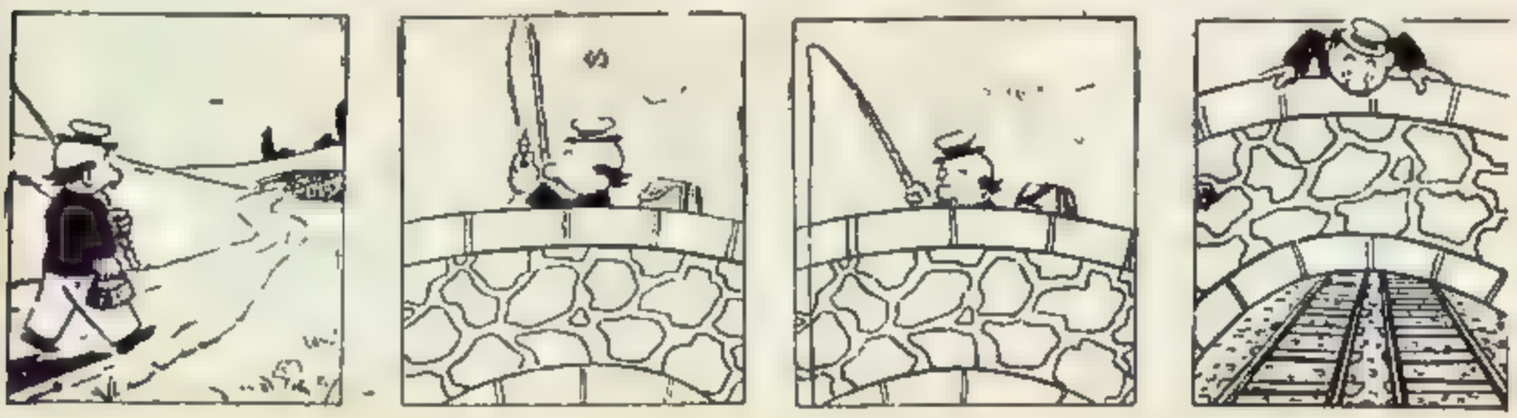

FISTIK BEBEK

VİTRİNDE ipin ucunda asılı Ping Wing, güler yüzle sallanıp duruyordu. Amerikan fıstığından yapılmış küçücük bir Çinli bebekti. Dükkânın sahibi bayan, bebeği yapıp vitrine asmıştı. Mini mini ayaklarıyla hafif hafif havaya tekmeler atarak dönerken sahibi onu zevkle seyrediyor :

— Çok çabuk satılacağından eminim, diyordu. Ben de küçükken fıstıktan yapılmış Çinli bebekleri ne kadar severdim.

Ping Wing vitrine asıldıktan sonra kırpışan gözlerini faltaşı gibi açmış, merakla etrafına bakınmaya başlamıştı. Altın sarısı renginde geniş paçalı pantalonu vardı. Tatlı mavi renkteki ceketi ufacık pirinç düğmelerle süslenmişti. Burun yerine minicik bir nokta konmuştu Ağzının iki yanı yukarıya doğru kıvrılıp yüzüne tatlı bir gülümseme veriyordu. Parlak renkli ipek şapkasının altından kundura bağıyla örülmüş ince, uzun bir saç sarkıyordu. Ping Wing kendine çok yakışan saçından gurur duyuyordu.

Ping Wing, vitrinde gülümsiyerek sallanırken hem dükkânın içinde, hem de camın dışında pek çok şeyler görüyordu. Dükkânda renk renk ve boy boy kâseler, sürahiler, tabaklar büyük bir düzenle raflara sıralanmış; çeşitli boyda küçüklü büyüklü lâmbalar, çöp sepetleri, iş çantaları, hokka takımları, tuzluklar, hikâye kitapları ve oyuncaklar duruyordu. Ping Wing bunları ayrı ayrı tanıyıncaya kadar tam bir hafta geçti. Vitrinin önündeki yaya kaldırımının manzarası her an değişirdi. Ana caddede otomobiller, bayanlar gelip geçer, çocuklar koşuşur, birçokları da durup vitrini seyrederlerdi. Küçük çocuklar burunlarını cama dayayıp içeriyi seyrederlerken Ping Wing'i görünce, gözleri ışıl ışıl parlayıp :

— Ah, şu bebek benim olsaydı, derlerdi.

Gün ilerledikçe dükkâna girip çıkanların sayısı da artardı. Kapının her açılışında Ping Wing irkilerek :

— Eyvah, bu gelen muhakkak beni satın alacak, güzel yerimden götürecek, diye tir tir titrerdi.

Ama uzun bir zaman ona hiç müşteri çıkmadı. Gelenler :

— Şu sarı sürahiyi pek beğendim. Lütfen sarar mısınız.

Yahut :

— Kâseler kaça ? Kızkardeşime bir takım hediye alacağım da...

Veya ;

— Doğum günü kartlarınız bulunur mu ? gibi sualler sorup alacaklarını alır

giderlerdi. Bu dünyada ne çok insan ve onların ne kadar çeşitli ihtiyaçları vardı. Ping Wing bazan badem gözlerini süzerek bir dükkân sahibi olmanın çok eğlenceli bir şey olduğunu düşünüyordu. Dükkân sahibi hanımın sattığı eşyaları paketleyişi, makasla sicimi «çıt» diye kesişi, hele paranın üstünü sayarken yere bir kuruş bile düşürmeyişi o kadar hoşuna gidiyordu ki... Ping Wing simsiyah kömür gözleriyle her şeyi teker teker görüyordu. Sokaktaki seslerin mânasını da kısa zamanda öğrenmişti.

Gözlerini biraz dinlendirmek için kapattığı zaman bile yaya kaldırımından kimin geçtiğini anlardı. Bayanlar yüksek ökçeleriyle :

«Tık tak, tik tak» diye, çocuklar «tıpış tıpış», erkekler ise geniş ve kalın ayakkabılarıyla, «Güm pat, güm pat» diye geçerlerdi.

Öğleye doğru camın önünden geçen adamların sayısı azalırdı. Çünkü çoğu sabahleyin şehre, vapurla işlerine giderlerdi. Caddede durmadan hızla gelip geçen otomobillerden, dev gibi kamyonlardan kendisine bir zarar gelmiyeceğini anladıktan sonra, korna sesinden artık korkmaz olmuştu. Hele bazan sahiplerinin dükkâna girerlerken kapının önünde bıraktıkları köpeklerden hiç mi hiç korkmuyordu. «İstediğin kadar havla, bana burada hiçbir zararın dokunmaz» gibisine onlara bakıyordu. Bir keresinde çok ileri giderek kıvırcık beyaz tüylü bir köpeği, gözlerini kırpa kırpa çileden çıkarttı. Hayvan havlaya havlaya vitrin camına saldırdı dur-

du ama, Ping Wing aldırış etmedi. Keyfinden bayıldı.

Bir gün hayatında hiç duymadığı, sokağın tâ ilerisinden gelen bir sesle birdenbire irkildi. Ne oluyor diye merakla dışarıya bakarken öfkeli sesin sahibini gördü. Bu, annesinin elinden tutarak zorla sürüklediği bir erkek çocuktu. Alev gibi kıpkırmızı yüzünden yaşlar boşanıyor, acı acı bağırıyordu. Koltuğunun altında, mıkadan büyük bir ördek vardı.

Tam camın önüne gelince çocuğun sesi kesildi. Annesi elinden çekiyordu ama, o direnerek bir türlü yürümek istemiyordu. Ping Wing'in kömür gözleri hayretten dışarı uğradı. İlk defa böyle şımarık bir çocuk görüyordu.

Birden Ping Wing ipinin ucunda korkudan sallanmağa başladı. Çünkü çocuk güzel ördeğini iki eliyle başının üstünde kaldırıp yere fırlatmış, olanca gücüyle üzerine basarak eziyordu. Çocuk hıncını alınca tek parmağını tabanca gibi vitrine uzatarak Ping Wing'i gösterdi.

— Bunu istiyorum, diye bağırdı. İstiyorum, istiyorum, istiyorum...

Annesi telâş içinde :

— Oğlum ayıptır, bağırma, bir çaresine bakarım, dedi.

Küçük çocuk kaldırım üstünde yatan parça parça olmuş zavallı ördeğe başını çevirip bir kere bile bakmadan dükkândan içeri daldı. Ping Wing'in korkusunu tahmin edersiniz. Eğer o çocuğun eline düşerse sonunun ne olacağı gün gibi belliydi. Korkudan kolları, bacakları kaskatı kesildi. Saçı kamçı gibi dimdik dikiliverdi.

— Kaçacağım buradan, diye düşündü.

Ama sımsıkı bağlanmış sicimin ucundan nasıl kurtulup kaçacaktı ? Saklanacak bir yer de yoktu. Böylece Ping Wing kadere boyun eğerek sonunun nereye varacağını beklemeğe koyuldu.

Daha şimdiden üzerinde küçük çocuğun onu kıran, hırpalayan hoyrat ellerini hissediyordu. Eyvah, başı ezilecek, güzel pantalonu, ceketi, şapkası, saçı param parça olacaktı.

Ama Ping Wing boş yere üzülüyordu. Dükkân sahibi hanım vitrinden dışarda olup bitenleri seyretmiş, annesi ile çocuk içeriye girince:

— O bebek satılık değil, demişti. Vitrine süs diye koydum. Belki küçük, güzel resimli kitaplarımızdan birini ister.

Annesi :

— Oğlumun kusuruna bakmayın efendim, biraz rahatsız da ondan böyle yapıyor, diye cevap verdi. Havuzda ördeğini yüzdürmek istiyordu. İzin vermeyince hırçınlaştı. Haydi oğlum kitaplardan hangisini istiyorsan alayım.

Çocuk kocaman bir kitabı kucaklıyarak sâkin sâkin dükkândan çıktı. Ping Wing de rahatlamıştı. Gergin yüzü, kolları, bacakları gevşedi. At kuyruğu gibi dımdık saçı «Şak» diye sırtına düşüverdi. Sahibine sevgi dolu gözlerle bakarken :

— Beni hırçın çocuğun eline vermediği için ona ne kadar teşekkür etsem azdır, diye düşünüyordu.

A. R. B.

BİLİR MİSİNİZ Kİ...

★ Kuyruk kedilerde dümen vazifesi görür. Kuyruksuz kedi ağaca tırmanamaz.

★ Siyam'da Hata - ku - ti adında leyleğe benziyen bir kuş vardır. Bu hayvan yalnız temmuz, ağustos aylarında uçar. Diğer zamanlar yuvasında oturur.

★ Koyu pembe tırnaklar kan dolaşımının bozukluğuna, renksiz tırnaklar kansızlığa işarettir. Sıhhatli insanların tırnağı açık pembedir.

★ Bugün ateş püskürmekte olan yanardağların en büyüğü Havay dağlarındaki Muna Loa yanardağıdır. Bu dağ denizden 4200 metre yüksekliktedir. Krateri dört kilometre genişliğinde ve 300 metre derinliğindedir.

YAMAN KIZ

KASABA halkı küçük Ayşe'nin sirkteki numarasını seyrettikten sonra onun pek kuvvetli ve yaman bir kız olduğunu anladılar. Hattâ haftalık kasaba gazetesinde onun hakkında bir yazı bile çıktı.

Bir akşam kasabaya işsiz güçsüz takımından iki kişi geldi. Bunlardan birinin adı Posbıyık, diğerinin ise Yanbastı idi. Ayşe'nin oturduğu bahçeli evin önünden geçerlerken pencerelerde ışık görüp bir parça ekmek istemeği kararlaştırdılar.

Aksilik bu ya, o akşam da Ayşe sirkte kazandığı paraları yere boşaltmış, hesap yapıyordu. Tabiî saymasını pek beceremezdi ama, ara sıra böyle başından büyük işlere kalkışırdı.

— Altmış beş, altmış altı, altmış yedi, altmış sekız, yetmiş bır, seksen bir, yüz bir, iki yüz beş. Ooo, amma da para kazanmışım.

O sırada kapı hızlı hızlı vuruldu. Ayşe :

— Buyurun ! diye seslendi.

Kapı açıldı ve iki soyguncu içeri daldılar. Daldılar ama yerde bir sürü paranın ortasında oturan saçları örgülü küçük kızı görünce gözleri faltaşı gibi açıldı. Hileli bir sesle :

— Küçük, sen evde yalnız mısın ? diye sordular.

— Yoo, hiç yalnız olur muyum ? Mahmut dayı da evde.

Tabiî ki, Mahmut dayının ufak karyolasında mışıl mışıl uyuyan bir maymun olacağı hırsızların akıllarının köşelerinden bile geçmemişti. Mahmut dayıyı büyük bir adam sanarak birbirlerine :

— Daha sonra geliriz, diye göz ettiler, Ayşe'ye de :

— Sadece saati sormak için kapıyı çaldık, dediler.

O kadar heyecanlıydılar ki, karınlarının aç olduğunu, birer dilim ekmek isteyeceklerini bile unuttular.

—Benim daha saatım yok.

Soyguncular başka bir şey söylemeden oradan sıvıştılar. Dışarı çıkınca sevinçle ellerini uğuşturmağa başladılar.

— Paraları gördün mü ? Ne kadar çoktu. Ohh, yaşadık demektir.

— Eh, arada sırada şansımız yardım eder. Çocukla dayısı uyuyuncaya kadar bekliyelim. Sonra eve girip çantayı yüklediğimiz gibi sıvışırız.

Bahçedeki bir ağacın altına oturup beklemeğe başladılar. Hafiften bir yağmur çiseliyordu, karınları çok açtı ama, parayı düşündükçe neşeleri yerine geliyordu.

Saatler geçtikçe öbür evlerin ışıkları söndü. Ama Ayşe'nin oturduğu evin ışıkları bir türlü sönmüyordu. Salonda yeni öğrendiği Aydın Zeybeğinin provasını yapıyordu. Ama vakit ilerleyince o da ışığını söndürüp yattı.

Hırsızlar çocukla dayısının derin bir uykuya dalabilecekleri zamanı hesaplıyarak bir müddet beklediler. Sonra bahçeye açılan mutfak kapısına gittiler. Hırsızlardan biri kapı tokmağını eliyle yoklayınca kapının kilitsiz olduğunu farketti. Ayşe zeybeğe öylesine dalmıştı ki, kapıyı kilitlemeyi bile unutmuştu. Posbıyık cep fenerini yaktı. İkisi birlikte mutfağa girdiler. Orada hiç kimse yoktu. Yandaki odada Ayşe ve ufacık yatağında Mahmut dayı yatıyorlardı.

Yanbastı, odanın kapısını aralıyarak el feneriyle ay-

dınlattı. Ayşe her zaman olduğu gibi ayaklarını yastığa dayamış, başı yorganın altında uyuyordu. Yandaki ufak bir karyolada da ne olduğunu anlıyamadıkları bir hayvan yatıyordu. Yanbastı :

— Acaba Mahmut dayı nerede yatıyor ? diye fısıldadı.

O sırada Ayşe'nin soğukkanlı sesi duyuldu :

— Mahmut dayı küçük yatağında yatıyor.

Soyguncular birden ses duyunca o kadar korktular ki, hızla kapıya fırladılar. Sonra birden durup düşündüler. Ufak yatağında uyuyan her halde o acayip hayvan olmalıydı. Yanbastı gülmesini zor tutuyordu.

— Gördün mü, Mahmut dayı kimmış ? dedi.

Ayşe'nin sesi yine duyuldu :

— Mahmut dayı benim sevgili maymunumdur.

Posbıyık :

— Küçük, şımdi beni iyi dınle bakalım, dedi. Hani akşam uğradığımızda yerde para sayıyordun ya, onların yerini bize söyler misin ?

Ayşe başını yorganın altından çıkardı, gayet ciddî :

— Elbise dolabının üzerindeki bavulun içinde, diye cevap verdi.

Hırsızlar sırıttılar :

— Bız onu alıp götürürsek darılmazsın ya ?

Ayşe hiç heyecanlanmadan onları seyrediyordu.

— Hay hay, buyurun, dedi.

Yanbastı bavulu yere indırdi. O anda Ayşe yerinden fırlayarak hırsızların yanına gitti :

— Bavulumu geri istersem gücünüze gitmez ya, dedi.

Birdenbire iki soyguncu nasıl olduğunu farketmeden bavul Ayşe'nin elıne geçiverdi. Yanbastı öfkeli öfkeli :

— Haydi bakalım, oyunun sırası değıl, ver o bavulu bize, dıye bağırdı

Ayşe birden tuttuğu gıbi Yanbastı'yı elbise dolabının üzerine fırlattı, bir dakika sonra Posbıyık da kendini dolabın üstünde buldu. O zaman soyguncular korkmağa başladılar. Ayşenin alelâde bır çocuk olmadığını anladılar. Yine de içi para dolu bavul onları öylesıne çekiyordu ki, korkularını unuttular. Yanbastı :

— Haydi, ikimız birlıkte şu bastıbacağın hakkından gelelım, diye haykırdı. Hırsla yere atladılar. Bavulu kapmağa çalıştılar. Ayşe parmağının ucuyla ikısini de şöyle bir dürtüverdi. İki hırsız kendılerini odanın köşesinde

başları güm dıye duvara çarparak yere serılmış buldular. Ayağa kalkmalarına vakit kalmadan kaşla göz arasında Ayşe bir ip getirdi. Hırsızların ikisini de bohça gibi bır arada sımsıkı bağlayıverdi. Hırsızlar şaşırıp kalmışlardı. Hemen ağız değiştirip yalvarmağa başladılar :

— Aman küçük, ne olur canımızı yakma. Açlıktan karnımız zil çaldığı için birer dılım ekmek istemeğe gelmiştik.

Hattâ Yanbastı biraz da ağlama taklidi yaptı. Ayşe bavulu büyük bir dıkkatle dolabın üzerıne yerleştirdi, sonra kilere gidıp çıkardığı yiyecekleri masanın üzerine dızdi. Hırsızların sadece ellerini çözüp masanın önüne oturttu

— Haydi bakalım, açsanız yeyin. İyice karnınızı doyurun. Bır daha da kimsenin evine gırmeyin.

Evet hırsızlar açtılar ama, aslında korkudan yıyorlardı. Öylesine yediler ki, neredeyse mideleri çatlıyacaktı. En sonunda iki soyguncu Ayşeye yemek için teşekkür ettiler. Salıvermesi için yalvardılar. Kızcağız bunun üzerine onları çözdü. Gerçekten bir daha hırsızlık etmeğe tövbe etmişlerdi. Hırsızlar uzaklaşırken Ayşe arkalarından gülerek :

— Çocuğun fendi hırsızları yendi, diye sesleniyordu.

Ayşe, paralarını bir daha hiç evde saklamadı. Yapı ve Kredi Bankasına götürüp İkramıyeli Aile Cüzdanındaki hesabına yatırdı.

★

ERKEN BAŞLAMAK

Doğan Sigorta'nın Tahsil, Çeyiz ve Hayat sigortaları çocuklar için hazırlanmıştır. Bu sigortalara ne kadar erken başlanırsa o kadar kârlıdır.

Her Mahalleye Bir Kitap Annesi

Karşı sahifede size Eskişeşirdeki Osmangazi Çocuk Kitaplığının resimli röpoıtajını veriyoruz. Bu kitaplığı kuran Bedia Çetinörs adında hayırsever bir hanımdır. Bu hanım çocukları çok sever. Onların okul dışında sokaklarda sürünmelerini, vakitlerini boşuna harcamalarını önlemek için bu kitaplığı kurmuştur.

Resimlerden de görüyorsunuz ki, çocuklar bu işten çok memnundurlar. Hepsinin yüzü gülüyor. Kitaplığın şimdiden 370 üyesi var. Kitap sayısı da 2000 e yaklaşıyor. Türkiyenin her tarafından bu hayırlı işi desteklemek için paket paket kitap gönderiliyor.

Bu kitaplıkta çocuklar :

- **Boş vakitlerini iyi kullanmasını öğreniyorlar.**
- **İyi, güzel, faydalı kitaplar okuya okuya zevkleri, bilgileri, görgüleri artıyor.**
- **İyi kitabı kötü kitaptan ayırt etmesini öğreniyorlar.**
- **Ana dillerini daha iyi öğreniyorlar.**
- **Kitaplığı çocuklar kendileri idare ettikleri için arkadaşça işbirliği yapmanın, kardeşçe yaşamanın yollarını öğreniyorlar.**
- **İyi vatandaş ve iyi insan olarak yetişiyorlar.**
- **Hiç canları sıkılmadığı için sinirlerinin sağlığını koruyorlar.**
- **Okulda da daima iyi öğrenciler oluyorlar.**

Bu kardeşlerimizi candan kutlarız. Bayan Bedia Çetinörs'e de bu örnek ve başarılı işi için teşekkür ederiz.

Türkiyenin her mahallesinde böyle bir çocuk ve gençlik kitaplığı kuracak bir «Kitap annesi» isteriz.

Behmet Ali A. Akşamsefası

Hediyelik Kitaplar

Doğan Kardeş Yayınevinin çıkarttığı hediyelik güzel kitapları gördünüz mü ? Birinci hamur kalın kâğıda basılmış, renkli resimlerle süslenmiş, bez ciltli olan bu kitapları okuyucularımız pek beğenmişlerdir.

Bu seride çıkan kitaplar şunlardır :

1 — Don Kişot
2 — Andersen'den Masallar
3 — Masal Bahçesi
4 — Hayvan Hikâyeleri
5 — Binbir Gece Masalları
6 — Dede Korkut Masalları
7 — 12 Büyük Adam

Her kitap 10 lira. Kitapçılarda ve Doğan Kardeş mağazalarında bulabilirsiniz.

Türkiyenin dört bir tarafından gelen kitap paketlerini çocuklar büyük bir merakla açıyorlar
— Aman ne güzel kitaplar !
— Acaba kim imzalayıp göndermiş ?

Kitaplar fihrist defterine geçiriliyor, etiketlenip damgalanıyor. Kitaplar kirlenmesin diye kap geçirilirken üzerlerine (Bahçenin süsü çiçek, çocuğun süsü kitaptır) diye yazılıyor.

Kitaplar ayrılan bölümlere konuyor. Herkes yaşına ve sınıfına göre beğendiği kitabı alabilir.
— Sakın yanlış bir kitap seçmeyin. Zamanla onlara da sıra gelecek.. Hele biraz daha büyü.

Kıtaplığa gelen üyeler istedikleri kitapları raflardaki bölümlerden kendileri seçip alıyorlar Şimdilik yerleri dar, okuma salonları yok. Onun için alınan kitap evde okunacak.

Mehmet Ali ile Akşamseferi

Çocuklar aldıkları kitabı hemen üye defterine kaydettiriyorlar. Artık kitap bir hafta kendilerinde kalacak. Yırtmadan, kirletmeden, cildini bozmadan okuyup geri getirecekler, bir başkasını alacaklar.

«Artık iyi, güzel, faydalı kitapları tanıyık... Zararlı dergi ve kitapları mahallemize sokmıyacağız.» diyen Osmangazi çocukları Doğan Kardeş sayfalarında bütün Türk çocuklarını sevgi ile selâmlıyorlar.

Gerçeği Düşünen Çocuk

GELİN hep birlikte üç yüz yıl geriye, İngiltere'de Londra şehrine gidelim. Yıl 1628.

İşte bir cadde. Sıra sıra evlerin arasında uzun bir sokak boyunca yürüyelim. Etrafta kimseler yok. Dükkânların kepenkleri kapalı. Arada sırada başıboş bir sokak köpeği önümüzden kaçıyor.

Biraz daha yürüyelim. Bu boş şehre şaşmamak elden gelmiyor! Ama birdenbire sokağın ortasında gördüğümüz bir şey bize gerçeği biraz aydınlatıyor. Bir insan ölüsü. Dizlerimiz titreyerek biraz daha yürüyoruz. Her baktığımız yerde korkunç ölümün etrafa dehşet saçtığını görüyoruz

Başka bir sokağa sapıyoruz. Evlerin üst katlarında kapalı perdelerinin arkasından bizleri seyreden insanlara rastlıyoruz. Bunlar hastalığı ve ölümü içeriye sokmamak için kapılarını kilitliyerek saklanmış kimselerdir. Bir defasında kapılardan birinin üstünde bir levha görüp yaklaşıyoruz. «Çiçek Hastalığı», ne dehşet verici bir kelime. Gözlerimiz büyüyor, geri geri çekiliyoruz. Bu şehirden bir kaçmanın yolunu arıyoruz. Çünkü çiçekten sakınmak için tek çare uzak durmaktır.

İşte üç yüz yıl önce durum böyleydi. Çiçek hastalığının bulunduğu yer, sadece İngiltere değildi. Her yerde bu korkunç hastalığın salgını bir başladı mı önüne geçmek imkânsız olurdu. Ama şimdi çiçek hastalığından hiç birimiz korkmayız. Yıllarca önce çok kişinin ölümüne sebep olan, evlere felâket saçan bu hastalığın ortadan kalkmasının sebebi nedir? Bu değişikliği kim yapmıştır? Bunun cevabını bir adamda aramalıyız. İsmi Edward Jenner. Herkes bucak bucak hastalık bölgelerinden kaçarken o kaldı ve çareyi buldu.

Jenner mesleğine erken başlamıştı. 13 yaşındayken bir hekimin yanında çıraktı. Çiçek hastalığının ne kadar büyük âfetlere sebep olduğunu biliyordu.

Yıl 1763. Jenner yukarı kattaki yazıhanede tek başına çalışmakta. Birdenbire bir kapı açılır. Genç bir adam kapıda durmaktadır.

— Doktoru istiyorum, der.

Jenner:

— Sokağın ucundaki bir hastasına gitti. Derdinizi söylerseniz kendisine hemen haber verirım, diye cevap verir.

— Karım çiçek hastalığına tutuldu.

Genç Jenner merdivenleri üçer beşer atlıyarak sokakta koşmağa başlar. Adamın söylediği söz kulaklarında uğuldamaktadır. Doktoru bulur ve hastaya götürür. Doktor bir yatakta baygın yatan hastasını muayene ederken daha önce yazıhaneye gelmiş olan kocası, Jenner'e karısının hastalığa nasıl tutulduğunu anlatmağa başlar.

— Birdenbire hastalandı İlk önce başının ağrıdığını söylüyordu. Sonra ateşi yükseldi. Kollarını ve ayaklarını oynatırken canının çok fena yandığını söylüyordu. Derken sırt sancıları başladı. Bu da iki gün sürdü. Birdenbire yüzünde, kollarında, vücudunda lekeler belirdi

Doktor muayenesini bitirmişti:

— Bilıyorsunuz, tehlikeli bir durumla karşı karşıyayız. Karınız, çiçek hastalığına tutulmuş. İyice bakar, elimizden gelenı yaparsak ve her şeyin üstünde şansımız yardım ederse kurtarabiliriz.

Edward Jenner korkunç hastalığın kurbanlarını, işte böyle, küçük yaşından beri yakından tanıyordu. Kırmızı lekeler bir müddet sonra kabarıp şeffaf bir suyla do-

lar, sonra büyük çıbanlar haline gelirdi. Kabuklar döküldükten sonra hastanın yüzünde, kollarında bir sürü çukurcuklar kalırdı.

İlk defa hastalığa karşı bir çare bulmak fikri 15 yaşındayken aklında yer etti. Akrabalarından köyde yaşıyan bir kız onların ziyaretine gelmişti. Kız, şehirde gezmek, panayıra gitmek, eğlenmek istiyordu. Ama çiçek salgını olduğu için dışarı çıkamıyordu. İşte bu kız bir gün ona :

— Jenner sana bir sır söyliyeyim mi ? dedi. Kimseye söylemiyeceğine söz verirseri anlatırım. Biliyor musun, bizler hiçbir zaman çiçek hastalığına tutulmıyacağız. Babam hasta inekleri ellerimizle tutturarak bize hastalığı aşıladı. Bir daha dışardan gelen mikroplar vücudumuza yerleşemezler.

Jenner gülerek :

— Aman ne delice bir fikır, dedi.

Dedi ama, bu fikir de aklına iyice yerleşmişti. Acaba kızın söyledikleri doğru muydu ? Her gördüğü insana ineklerdeki çiçek hastalığından bahsediyor, bir aşı bulacağını soylüyordu. Hattâ bir keresinde bir kahvehanede onu iyice alaya aldılar :

— İşte, kafasından tahtası eksık Jenner şurada oturuyor. Bıliyorsunuz ya inekten başka lâf etmez, dediler.

Ama Jenner hiçbir söze aldırış etmiyordu.

— Siz daha gülün, bir gün gelecek alay ettiğiniz inek hayatınızın kurtarılmasına sebep olacak, dedi.

Yirmi bir yaşında Londraya tahsile gitti. Hemen denemelere başladı. Tam yirmi yıl çiçek hastalığını dünya yüzünden silecek, derde deva aşıyı aradı. İneklerin tutulduğu çiçek hastalığına yakalanan bir insanın bir daha çiçeğe tutulmadığını görmüştü. Demek ki, senelerce önce küçük kızın söylediği sözlerde gerçek payı vardı.

1796 yılındaki çiçek salgınında Jenner fikrini ispat etti. Sekiz yaşında bır çocuğa çiçek aşısı yaparak sonunu beklemeğe başladı.

Çocuğun kolunu bir iğneyle çizmiş, elindeki tüpten kesiğe bir su sürmüştü. Bu suyun içinde çiçek mikropları vardı.

Çocuk aşıdan hemen sonra bahçede koşup arkadaşlarıyla oynamağa devam etmişti Ama Jenner merakla ve korkuyla çocuğu göz hapsine almıştı. Bütün emelleri çocuğun hastalığa yakalanmamasına bağlıydı. Onu kaybederse, bütün ümitleri de sönüp gidecekti.

Edward Jenner çiçek aşısını ilk defa bir çocuk üzerinde denemişti.

Ama kaybedeceğini hiç sanmıyordu. Altı hafta önce çocuğu hastalıklı ineklerin yanında bırakarak hafif inek çiçeği geçirtmişti. Eğer şimdi fikri doğruysa, çocuk çiçek hastalığına yakalanmıyacaktı. Yapılacak tek şey beklemekti.

Bir hafta geçti. Jenner çocuğu gözlüyordu. Dokuz gün geçti, şimdi hastalığın iyice belireceği zaman gelmişti. Yedinci ve on sekizinci günler arasında hastalık kendisini gösteriyordu. On iki gün geçti. Çocuğa bir şey olmadı.

On beş, on altı, on yedi ve on sekizinci günler hâdisesiz geçti. Görünürde hiçbir tehlike yoktu. Demek başarmıştı. Yirmi beşinci günde çocuk sapsağlamdı.

Artık hiç kimse bu korkunç hastalıktan ölmiyecek, yüzleri yaralarla, çukurlarla kaplanmıyacaktı. Jenner fikrini herkese bildirmek için buluşlarını İngiltere'deki en büyük doktorlardan ve ilim adamlarından teşekkül eden «Kıral Cemiyeti» ne yolladı

Jenner heyecan içinde neticeyi bekliyordu, ama rapor verildi. Ona bazıları deli, bazıları da şarlatan demişti. Hattâ bu akıllı ilim adamlarının bir daha da ileri gidip Jenn'er'in tedavisi sonunda insanların inek yüzlü olacaklarını söyledi.

Yıllarca süren bir çalışmanın neticesini bu durumda görünce insanın ne hale geleceğini tahmin edebilirsiniz. Ama böyle şeyler daha önceleri de olmuş, yine de olacaktır. Şu var ki, hiç kimse hakikati durduramaz. Bu kendilerini akıllı sanan adamlar yanılmışlardı. Kısa zamanda doktorlar Jenner'in haklı olduğunu anladılar.

Bugün hemen hemen bütün dünya Jenner'in aşısını kullanmaktadır. Kapılarımızı artık bu korkunç hastalığa karşı kilitlemiyoruz. Çünkü Edward Jenner sayesinde insanlar çiçek âfetinden kurtuldular.

A. R. B.

TABİAT HARİKALARI

Böcekler Âleminde

ÇEŞİDİ yüz binlerle sayılan böcekler de, bizim gibi, başka hayvanlar gibi, canlı şeylerdir. Bunlar da doğarlar, yerler, içerler, yaşarlar, ürerler ve ölürler. Ama ne cüsseleri, bizimkine benzer, ne de vücut yapıları. Cüsseleri ufaktır, çok çeşitli olan vücut yapıları ise bizimkinden büsbütün başkadır. Doğuşları, yeme, içmeleri, üreyişleri de öyledir.

Böcekler her halleri ile tabiatın hârikaları sayılabilir. İşte üç örnek :

1. Bir arı gözü. Ayçiçeğinin kesidine benzeyen bu resim bir arı gözünün kesididir. Mikroskopla pek ziyade büyütülmüştür. Yukarı tarafta, aslında iğne ucu kadar küçük olan pörtüklerin her biri minicik bir gözdür Bunlardan ayrı ayrı gelen hayaller arının beyninde birleşir. Böcek, etrafındaki şeyleri işte bu birleşmiş hayaller vasıtasıyle görür, tanır. Bizim iki ayrı gözümüz vardır, biz onlardan gelen iki hayalın beynimizde birleşmesi neticesi olarak etrafımızı görürüz. Arıların görme organları sımsıkı bir demet halinde yüzlerce minicik gözlerden yapılmıştır.

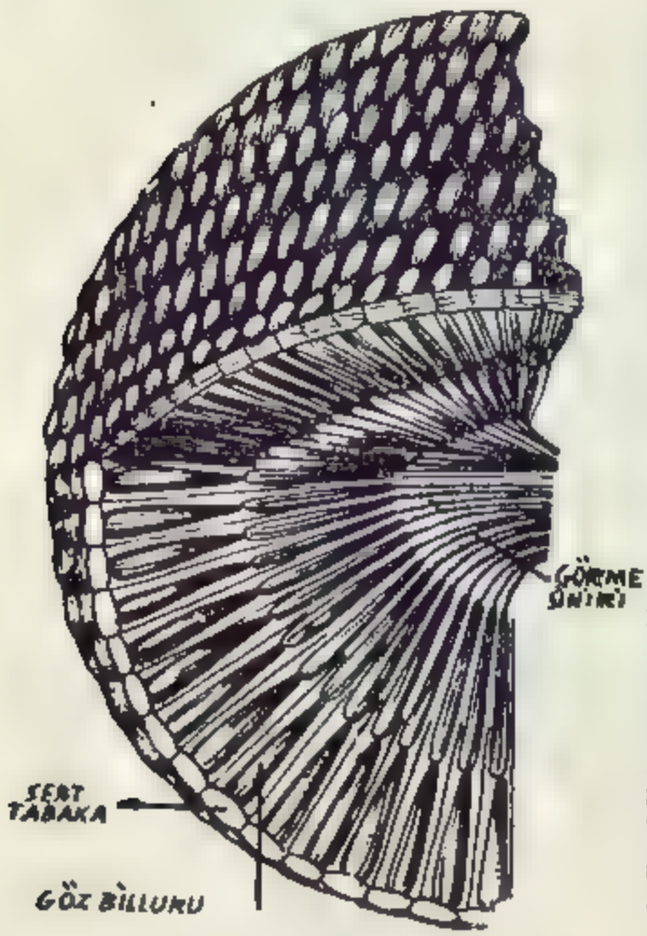

— 1 —

2. Ya şuna ne dersiniz ? İlk bakışta yeryüzüne başka bir âlemden inmiş bir mahlûkun kafası sanacağınız bu şey bir çekirgenin başıdır. Resim, mikroskopla çok büyütülmüştür, Siyah benek gözdür, boynuz gibi şeyler de antendir. Çekirgenin çeneleri korkunç bir ezme organıdır. Önüne gelen bitkileri bir anda keser ve hemen ezip hamur ederek yutar. Çekirge doymak bilmez. Yüz binlerce çekirge sürü halinde bir yere indi mi, birkaç dakika içinde orada yeşillik namına tek yaprak kalmaz, her taraf çöle döner Çekirge sürüleri, bundan dolayı, sayılı belâlardan biridir.

— 2 —

— 3 —

3. Bir de şuna bakın : İki göz, tüyler ve acayip şekilde borular. Bu da bir kelebek başı resmidir. Kelebek gıdasını emerek alır. İşte minicik kıvrık boru onun emme hortumudur. Bunu çiçeğin içine sokarak **nektar** denilen öz suyunu emer; ama bu işi kelebekliğine yakışan öyle bir incelikle yapar ki, çiçeğe hiçbir zararı dokunmaz. Tabiî, bu resim de, ötekiler gibi çok büyütülmüştür.

Arılar konuşur mu ?

Evet, arılar konuşurlar ama bizim gibi sesle değil, hareketle, oynayarak, daha doğrusu bir nevi dansla. Bunu K. von Frisch adında bir Alman bilgini yıllar boyu gözleyip inceledikten sonra anlamış ve ortaya çıkarmıştır. Bir arı kırda nektarı (yani öz suyu) bol bir çiçek bulunca kovana dönüyor ve kovanın ağzında düzleme ve-

— A —

ya dikleme hareketlerle dansediyor. Kovandakiler bunu görünce dışarı çıkıyor ve o çiçeğe sanki önceden biliyorlarmış gibi gidiyorlar. Bu dansın birkaç şekli, her birinin de ayrı ayrı mânası var. Çiçek kovana 100 metre ka-

— B —

dar yakınsa arı düzleme daire şeklinde dönerek dansediyor. (Şekil A) Çiçek uzakta ise bu halde arı havada dikleme olarak geniş bir 8 şeklinde dansediyor ve vücudunun karın tarafını titreterek bir vızıltı sesi çıkarıyor (Şekil B). Çiçeğin yerini yalnız kovana değil, güneşe göre de anlatmak arılar için zor bir iş değilmiş. Bunu da sadece, dikleme dansederken hareketlerini kovana ve güneşin durumuna göre sağa veya sola biraz eğilterek yapıyorlarmış. Şaşılacak şey değil mi?

★

KİM BİLİYOR'UN CEVAPLARI

1 — İlk defa Çin'de 1300 yılında kullanıldı. 2 — Ağaçtan düşen bir elma. 3 — Zümrüt. 4 — Devekuşu. 5 — Babil'de. 6 — «Mezarcı» denilen böcek. 7 — Eski Mısırlılar. 8 — Nil nehri. 9 — Jules Verne.

Kardeşlerimizden Şiirler

KIŞ

Her taraf bembeyaz
Hava da ne ayaz.
Her yer buz tutmuş
Bilmem güneşe ne olmuş
Aman yaz ne güzeldi
Şimdi soğuk kış geldi
Yanıyor evlerde soba
Masal anlatıyor büyükbaba.

İbrahim Atanısay

EVİM

Okuldan dönünce ben
Evime giderim hemen.
Ev aile yuvası
Okul bilgi binası
Toplanırız evde biz,
Çok iyidir evimiz...

Kadıköy — Işık Ilgaz

ATAM

Kalbimizin içinde
Saklanan biri vardır,
Bu saklanan kimse
Ölmez büyük Ata'dır.

Zalim ölüm ayırdı
Bizi büyük Ata'dan
Kalbimizde yer yapan
Büyük kurtarıcıdan

Kalbimizin en sıcak
Köşesidir Ata'nın,
Yurdumuzu kurtaran
Büyük kurtarıcının.

Ruhsan Dilli

★

TOPACIM

Dönüver topacını, dönüver topacım
Şakladıkça elimdeki kırbacını
Ses veriyor vın vın diye
Süzülüyor duruyor vın diye.

Dönüver topacını, dönüver topacını
Hızlandırır seni şu kırbacım
Beğenmiyen varsa yanına gelsin,
Topacım sen her oyuncaktan güzelsin.

Ürgüp — Mehmet Nurata

★

KEDİM

Bir kedim var,
Küçük, yavru minnacık,
Boncuk gözlü, sarı tüylü yaramaz.
Yumakları, gölgeleri kovalar,
Hiç yerinde duramaz.
Sabah olur, gözlerimi açınca...
Pencerede bekler beni telâşlı,
Bakışında parıl parıl heyecan...
Oyun ister dayanamaz bir türlü
Kıvıl kıvıl afacan.

Melike Cönerdem

TOMİ manıaya yaklaşıyordu. İki eliyle atının dizgınlerine yapışmış, öne doğru eğilmişti. Birden büyük bir gürültü duyuldu. Tomi atın başı üzerinden fırlayarak pat diye yere düştü. Hayvanın ön ayağı bir kütüğe takılıp tökezlemişti.

Biraz ötede onu seyreden kız kardeşi Jane, bağırarak kazayı annesine ve babasına haber verdi. Sonra yerde hareketsiz yatan kardeşinin yanına koştu. İki kardeş bir ay sonra çocuklar arasında yapılacak at yarışına hazırlanıyorlardı.

Babası hemen doktoru çağırdı. Doktor :

— Çocuğun ayağı kırılmış, hemen hastaneye kaldırmalıyız, dedi.

Tomi bir saat sonra hastanede, ayağı kırık tahtasına sarılı, yatıyordu. Biraz kendine gelip gözlerini açtığı zaman yatağının başında oturan babasına :

— Aksiliğe bakın, bu kadar hazırlanayım da tam yarış yaklaşırken başıma bu kaza gelsin, dedi.

Kız kardeşi Jane bir yıl önce ikinciliği kazanmış, Tomi de bu yıl gümüş kupayı almağı iyice aklına koymuştu. Bora adındaki atının her engeli kolayca atlayacağından emindi. Hem babasının bahçeye yerleştirdiği manıalar yarıştakilerden yüksekti. O akşam doktor Tomi'ye :

— Birkaç hafta hastanede kalacaksın, çıktıktan sonra da bir müddet ata binemiyeceksin, dedi.

Hastabakıcılar güler yüzlü, iyi insanlardı. Annesi ise yatağının başından ayrılmıyordu. Yirmi gün sonra doktor artık Tomi'yi taburcu edeceklerini söyledi.

Annesi evde Tomi dışarıyı seyretsin, canı sıkılmasın diye pencerenın önüne şezlong koydu. Jane atları pencerenin yanına getiriyor, Tomi de uzanıp eliyle başlarını okşuyordu.

Hele Bora sevgili sahıbının kıpırdamadan yattığını görünce bir fevkalâdelik olduğunu hissediyor gıbı başını içeri uzatıyor, Tomi de burnunu, kulaklarını okşuyordu.

Günler geçti. Evdekiler önceden kararlaştırdıkları gibi Tomi'nin canını sıkmamak için yanında hıç yarışlardan bahsetmiyorlardı. Yarış bir cumartesi öğleden sonra yapılacaktı. O sabah evde heyecanlı bir hava vardı. Herkes erkenden kalkmış, harıl harıl hazırlanıyordu. Öğleye doğru Jane kardeşinin odasına girdi. Tomi ona yan yan bakarak :

— Sizler benim yanımda hiç konuşmuyorsunuz ama, ben yarışların bugün olduğunu biliyorum, dedi. Hangisine katılacaksın ?

— Manıalı yarışa. Tomıcığim, sakın kendini üzme. Gelecek yıl yüzde yüz kupayı kazanırsın.

— Yok Jane, hiç üzülmüyorum. İyi şanslar dilerim Senin atın da pek yamandır.

Öğle yemeğinden sonra evde kimsecikler kalmamıştı. Etraf o kadar sessizdi ki, Tomi'yi ağır bır uyku bastırdı. Birdenbire kendini yarış sahasında, atı Bora'nın üzerinde buldu. Sekiz binici hayvanları büyük bir hızla sürüyorlar, birbiri ardınca engellerin üzerinden aşıyorlardı. Tomi atının kulağına hiç durmadan :

— Haydi Bora, hepsini geç. Senın gibi bir yarış atı olmadığını ispat et, diyordu.

Bora da sanki kanatlanmış gibi uçuyordu. Toprak ayaklarının altında kayıyor, hızdan etrafını göremiyordu. Üçüncü, dördüncü, beşinci manıaları, su yatağını farkına varmadan aşmıştı. Halk çılgıncasına onu alkışlıyor, spiker :

— 9 numaralı Tomi, atı Bora ile yarışı kazanmıştır, diye bar bar bağırıyordu.

Tomi, ter içinde gözlerini açtı. Demek rüya görmüştü. Ah ne olur, rüyası hakıkat olsaydı.

O rüya görürken öte yandan Jane, gerçekten sahada Bora'nın üzerinde yarışıyordu. Bütün aile Tomi'ye haber vermeden Jane'in Bora ile yarışa gırmesini kararlaştırmışlardı. Kazanırsa Tomi'ye sürprız yapacaklar, yok kaybederse, hıç haber vermiyeceklerdi.

Jane, Bora'yı büyük bır ustalıkla sürüyordu. Bütün binicilerın içinde hata yap-

mayan tek oydu. Manıaları hızla aşıyor, en önde gidiyordu. Kimbilir Tomi ne kadar sevinecekti. Gümüş kupayı alırken halk sevinç içinde onu alkışlıyordu. Çünkü Tomi'nin ayağını kırdığını ve yerine Jane'in yarışa katıldığını herkes bılıyordu.

Yarıştan sonra Jane hemen eve doğru yola koyuldu. Tomi rüyanın tesirinden kurtulamamış, üzgün yatağında yatıyordu. Pencerenin önünden ona yarışları anlatacak birinin geçmesini bekliyordu. Of Jane de ne kadar gecikmişti. Birden yoldan nal sesleri duydu. Yastıklara dayanarak pencereye yaslandı. Jane atının üzerinde, yanında iki binici arkadaşıyle köşeyi döndü. Ama at onun atı değildi. Tomi yerinde doğruldu. Jane, Bora'nın üzerindeydi. Hem hayvanın yularında kazanan atlara takılan kırmızı rozet, Jane'in koltuğunda gümüş kupa vardı.

Jane pencerenin önüne gelince attan indi. Bora pencereden başını uzattı. Tomi :

— Benim biricik güzel atım, demek gördüklerim rüya değilmiş. Yarışı kazandın değil mi? diyerek atının boynuna sarıldı.

Annesiyle babası da o sırada odaya girdiler. Babası :

— Neden yarışlar hakkında yanında hiç konuşmadığımızı anladın mı? dedi.

Jane :

— Seni üzmek istemiyorduk. Eğer yarışı kazanmasaydım, hiç haber vermiyecektik.

Tomi :

— Hayatımın en büyük sürprizini yaptınız, artık daha çabuk iyileşeceğimden eminim, dedi.

Jane gümüş kupayı kardeşine uzattı :

— Bu senin hakkın Tomi, gelecek yıl inşallah kendi elinle alırsın.

Tomi tek gözünü kırptı :

— Teşekkür ederim Jane, sahiden tam zamanında imdadıma yetiştin, dedi.

DİKKAT

Bazı kardeşler bize çok karanlık veya soluk fotoğraflar yolluyorlar. Bunların basılmasına imkân yoktur. Bu yüzden bir çok kardeşin resmini yayınlıyamadık. Eğer bu sayfada resminizin çıkmasını istiyorsanız parlak ve net fotoğraflar gönderin.

BİLMECE BULMACA...

ÜÇ BİLMECE

MER - AH - OR - BUR - Ü

MİL - CE - HAN - HAN

MET

Yukarıdaki heceleri öyle sıraya koyun ki, beş erkek ismi çıksın.

★

KE - LI - YA - BE - MAL

YAT - YAH - ŞİM - MET

HA - AH

Yukardaki heceleri öyle birleştirin ki, iki büyük şairimizin adı çıksın.

★

S. Z.

K. S.

Yukardaki (S . Z), (K . S) harflerinin arasına öyle harfler koyun ki, her birinden beşer kelime çıksın.

Bu resimde (20) tane yanlış vardır. Dikkatle bakarsanız bu yanlışları hemen bulursunuz.

Ayşe nine yün yumağını dolaştırmış, bir türlü bulamıyor. Ona yardım edin.

Düşman Kokusu

YAĞMUR yağıyordu. Ama Yavru Fok'un aldırış ettiği yoktu. Çünkü fokların postları yağlı olduğu için yağmur onlara pek tesir etmez.

Yavru Fok daha çok küçük olduğundan arkadaşlarının oyunlarına katılmayıp tek başına oyalanıyordu. Küçük bir taşı sahilde oradan oraya atıyor, tıpkı birbirleriyle oynaşan kedi yavruları gibi kumların üzerine atılıyordu.

Annesiyle babası yakındaki bir kayanın üzerinde istiridyelerin kabuklarını kırarak karınlarını doyuruyorlardı.

Denizle ırmağın birleştiği yer, bataklıkta yetişen çiçekler ve yabani susamlarla kaplıydı.

Büyücek fok yavruları bir sıra halinde arka arkaya dizilmişler, reisleri nereye giderse onun peşinden yüzüyorlardı. Yavru Fok onların oynayışını şeyre koyuldu. Daha o kadar küçüktü ki, yüzmesini bile bilmiyordu.

Fokların reisi deniz kıyısına sıçramış, yavaş yavaş dik yamacı tırmanıyordu. Yavru Fok gülünç sesiyle onlara seslendi ama, hiçbiri oralı olmadı. Yavru, tombul, kısa bacaklarının bütün gücüyle ötekilere yetişmeğe çabalıyarak sıranın kuyruğuna takıldı.

Fokların reisi tepeye varınca tüylü göğsünün üzerine abanarak kollarını, ayaklarını arkaya dikerek kendini yamaçtan aşağı bırakıverdi. Büyük bir hızla yumuşak çamurda kaymağa başladı. Onun arkasındakiler arka arkaya aynı şeyi yaptılar, denize olanca hızlariyle daldılar.

Sıra yavru Foka gelmişti. Ama o yüzmesini bilmediği için sadece öbürlerini seyretmekle yetindi.

Artık yavru Fok büyüyordu. Yakında onun da yüzmeyi öğrenmesi lâzımdı. Annesi büyüyen yavrusunu ağzında taşırken zorluk çekiyordu.

Güneşli, ılık bir gün annesi yavruyu sırtına bindirdi. Babasiyle birlikte ırmağın kollarından birinin denizle birleştiği sığlık yere gitti. Yolda bir aralık annesi hızla suya dalarak yavruyu tek başına bırakıverdi. Küçük çok korktu ama annesi hemen geri dönerek onu sırtına aldı. Aynı şeyi birkaç sefer tekrarladı. Yavru Fok ilk yüzme derslerine başlıyordu.

Başka bir gün hep birlikte suda gezinirlerken annesi tehlike var mı diye incecik vücudunu dimdik tutarak bir denize, bir kıyıya bakındı. Pençesiyle, tıpkı bir kedi yavrusu gibi tortop olmuş suda sırtüstü yatan yavrusunu tutuyordu. Biraz ötede duran babası da acayip sesiyle bağırarak suda dikiliverdi. Annesi birden yavruyu hızla itip babasına fırlattı.

Yavrunun, «Acaba benimle top mu oynuyorlar?» diye düşünmesine fırsat kalmadan babası da tıpkı annesi gibi onu suyun içinde fırlatıverdi. Birkaç defa aynı hareketi tekrarladılar. Son defasında babası onu tutmağa bile çabalamadı, başı geride yavrusunu seyrederek ileriye yüzmeğe başladı.

Yavru Fok tutunacak bir yer bulamayınca çırpınmağa başladı. Tıpkı öbür foklar gibi parlak tüylü kaygan vücudu dalgaların bir altında, bir üstünde yuvarlanıyordu. Annesi yavrusunun yorulduğunu hissedince yanına geldi, sırtına alıp sahile götürdü.

Yavru Fok artık yüzme derslerinde epey ilerliyordu.

Hayvanların hiçbiri foklar kadar iyi yüzücü değillerdir ama, işte onlar da yüzmeyi bu şekilde öğrenirler.

Artık babası, annesi, öbür foklar yuvarlak deniz yosunu ile oynarlarken yavru da onlara katılıyordu. Tıpkı oyuncak balonlar gibi suda

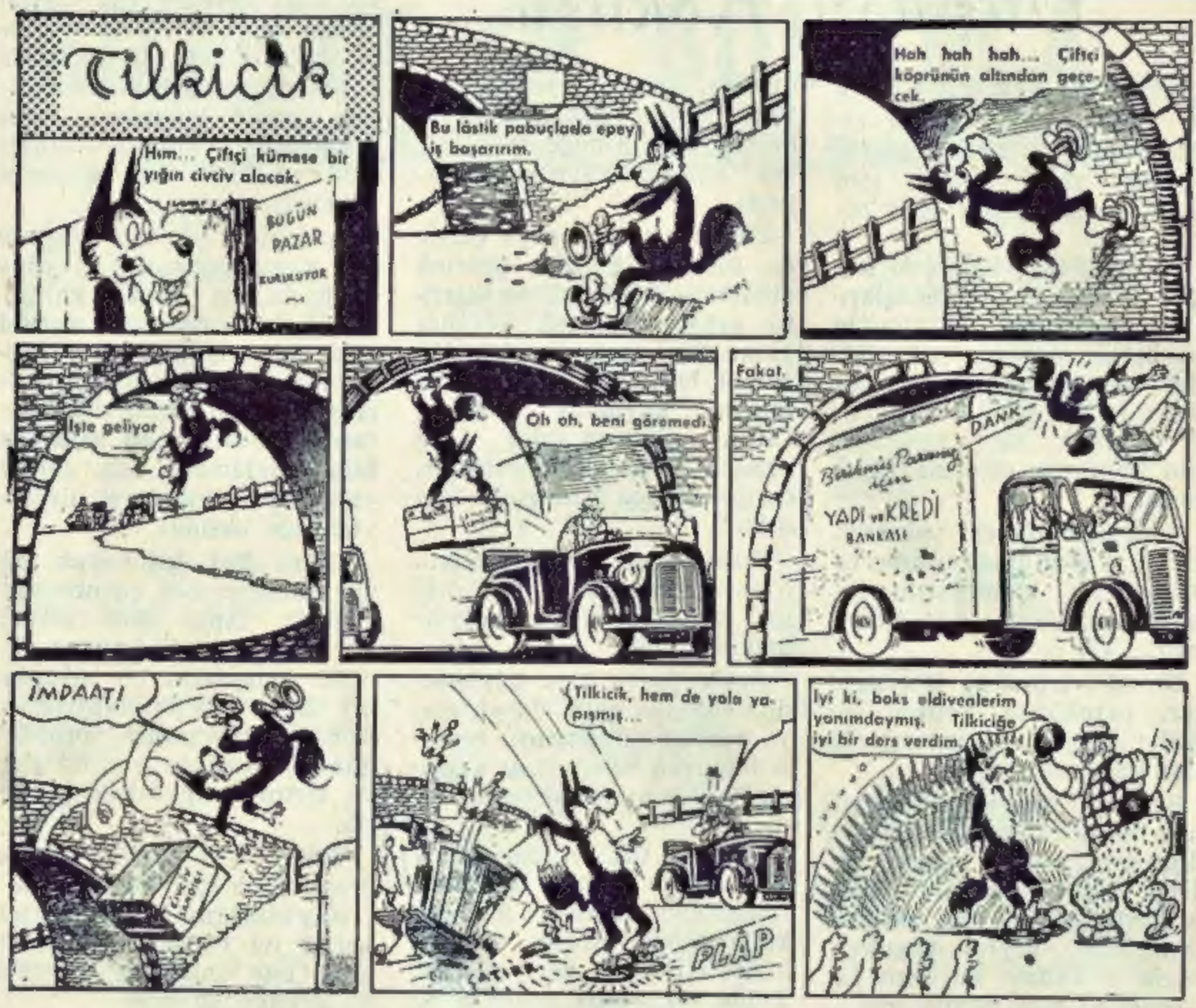

batıp çıkarak yüzen, soğan yosunlarıydı bunlar.

Yavru Fok yüzmeyi öğrendiğinden beri arkadaşlarının uzun atlama oyununa katılmak istiyordu ama, onların aldırış ettikleri yoktu. Bebelli yavruyu daha süt kuzusu görüyorlardı.

Bir gün yavru yamaçta durmuş imrenerek onların oyunlarını seyrediyordu. «Vızzzz» çamurlu yamaçtan aşağı baş döndürücü bir hızla kayışları ne hoştu. Sonra hep birlikte «Şapp» diye denize dalıveriyorlardı.

Ne yavrunun, ne de ötekilerin bir çalılığın arkasından onları gözetliyen aç tilkiden haberleri vardı. Tilki fırça gibi sık tüylü kuyruğunun ıslanmasını istemediği için sahile yanaşmıyor, sürüden ayrılan bir fokun o tarafa gelmesini bekliyordu.

Kuzey güneşi ağır ağır batıya çekildi. Biraz sonra yabanî hayvanlar nehrin kıyısına, su içmeğe geleceklerdi.

Yavru Fok yalnızlık hissederek ötekilerin kuyruğuna takılmak üzere yürürken anî esen bir rüzgâr hassas burnuna keskin bir koku getirdi. Düşman kokusu... Tehlike vardı ve pek yakındaydı.

Her ne kadar yavru Fok, çalıların arasından onu gözleyen kıpkırmızı gözleri göremediyse de oradan uzaklaşması lâzım geldiğini anladı. İnce sesiyle tehlikeyi haber veren bir çığlık attı. Sonra çamurlu yamaçtan aşağı kayarak suya atladı. Artık kurtulmuştu.

Onun arkasından yamaçtan aşağıya telâşla atlayan foklar suya daldılar. Tepeden yavrunun tehlike işaretini duymuşlardı. Ve hiç farkına varmadan yavru fok kendinden büyük foklarında reisi olmuştu. Artık o da oyunlara katılabilecekti.

Yüzerek annesinin yanına varınca mini mini tüylü burnunu sevinçle onun yanaklarına sürttü.

AVCI DAYININ MACERALARI

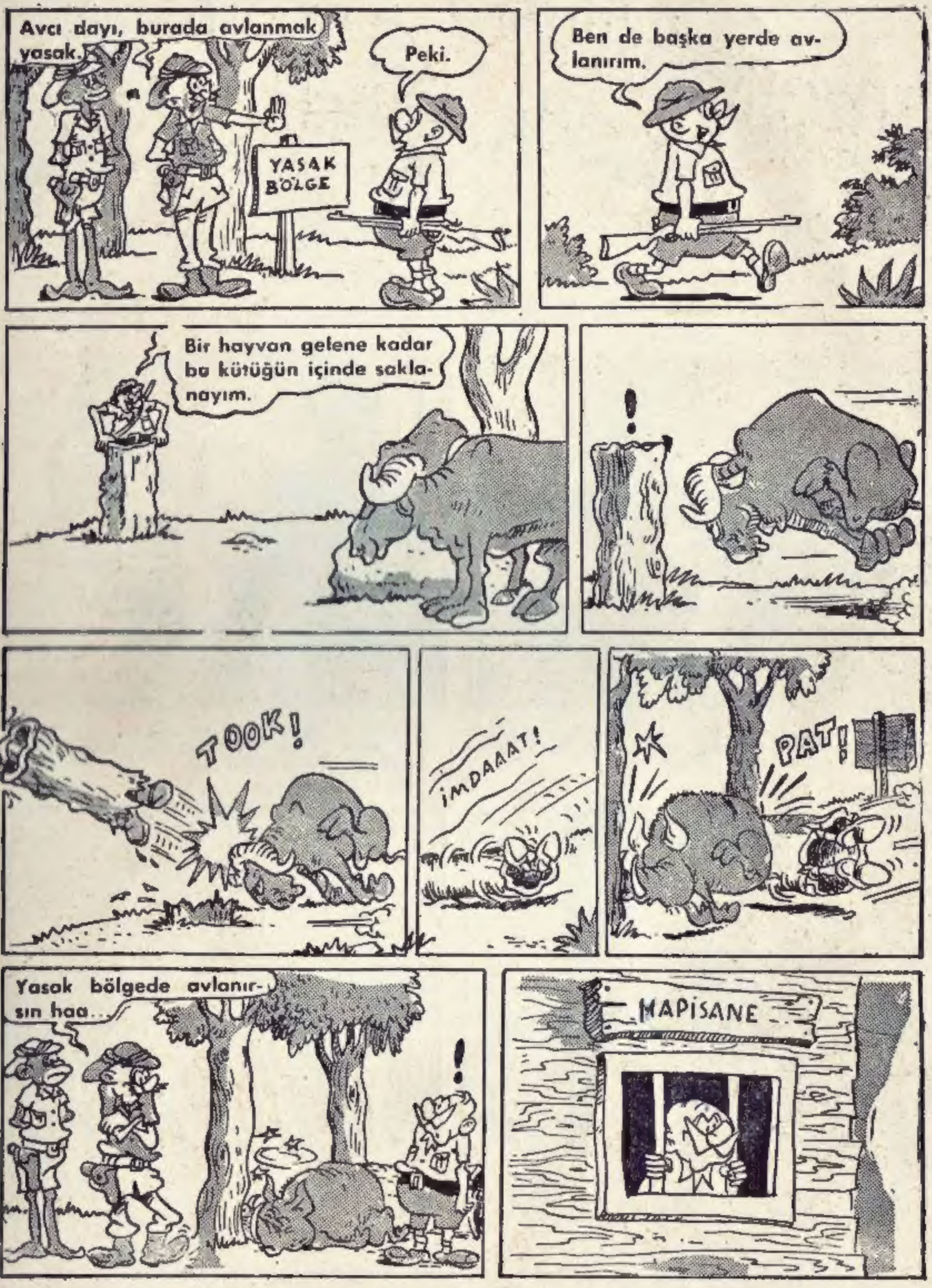

Nasreddin Hoca

İBR. ERSARAÇ

Emanet aldığı kazanı sahibine geri verirken Hocamız bir de tencere uzattı.

Adam şaşırdı, sordu: «Bu tencere de ne?» Hoca: «Ne olacak. Kazanın yavrusu: bizde doğurdu da» Kazanın sahibi pek sevindi buna.

Aradan iki hafta geçti. Hocaya yine kazan lâzım oldu. Gitti komşusundan tekrar istedi. Adam da hemen verdi.

Sonra aylar geçti, kazan geri gelmedi... Komşusu merak edip gitti. Hoca'dan kazanı istedi. Hoca «Ağam, başın sağolsun. Kazan sizlere ömür!»

Adam: Ne demek? dedi. Kazan ölür mü hiç?» Hoca: «Neden ölmesin? Doğduğuna inandın da, öldüğüne neden inanmazsın? Oldu işte.»

Doğan Kardeş Yapı ve Kredi Bankasının bir kültür hizmetidir.